

**SVĒTĀ
SĪRIJAS EFRĒMA
LŪGŠANA**

Svētītājs Inokentijs,
Hersonas un Taurijas arhibīskaps

Rīga,
2016. gads

**AR VISAUGSTISVĒTĪTĀ
RĪGAS UN VISAS LATVIJAS
METROPOLĪTA ALEKSANDRA
SVĒTĪBU**

Atbildīgais par izdevumu:
arhimandrīts Jānis (Sičevskis)

Tulkojums:
Anastasija Kampe

Redakcija:
Anna Āboliņa

ISBN 978-9934-8530-5-0

LPB Sinodes
Izdevniecības nodaļas izdevums

PIRMĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅĀ PIRMĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ

Sv. Sīrijas Efrēma lūgšana

«Kungs un manas dzīvības Valdītāj!

*Nedod man slinkuma, grūtsirdības,
varaskāres un tukšvārdības garu.*

*Bet dāvini man, Savam kalpam, šķīstības, pazemības,
pacietības un mīlestības garu.*

*Patiesi, Kungs un Ķēniņ! Dod man atzīt
savus grēkus un nenosodīt savu tuvāko.*

Jo Tu esi slavēts mūžīgi mūžos. Āmen.»

Ne bez īpaša iemesla, mani brāļi, šī lūgšana ir tik ļoti piemērota svētajam Lielajam gavēnim, ka daudzkārt tiek atkārtota katrā dievkalpojumā. Bez šaubām, Svētā Baznīca to ir pieņēmusi, jo šajā, kaut arī īsajā, lūgšanā slēpjas varena svētu domu un sajūtu bagātība, un visnotaļ skaidri parādās mūsu garīgās vajadzības. Tādēļ mēs rīkosimies atbilstoši Svētās Baznīcas nodomam un mūsu garīgam labumam, ja pārvērtīsim šo lūgšanu par mūsu sarunu priekšmetu, un izskatīsim katru lūgumu, kas ietverta pašā lūgšanā, atsevišķi. Tādā veidā mums atklāsies daudzi svēti tikumi, ar kuriem mums katram vajadzētu greznot savu dvēseli, tāpat kā atklāsies vesela tumša grēku un netikumu armija, no kuras būtu jāpasargā sirds.

Droši vien, arī bez atgādinājuma daudziem ir zināms, ka šī ir svētā Sīrijas Efrēma lūgšana. Piebildīsim, ka svētais Efrēms pieder pie izcilākajiem dievbijības askētiem, kuri greznoja seno kristīgo Baznīcu.

Miesā viņš bija cilvēks, bet garā un tikumu pilnībā – eņģelis. Jau agrīnā jaunībā svētais Efrēms atstāja pasauli un apmetās tuksnesī, kur ilgstoša atrašanās bez skolotājiem izveidoja viņu par Austrumu zemju mācītāju un visuma spīdekli. Iecienītākais Efrēma atklāsmju un pamācību priekšmets bija grēku nožēla. Sīrijas Baznīca, kurai pēc savas dzīves vietas bija piederīgs Efrēms, viņā ieguva visu – gan ticības skolotāju, gan tikumības mācītāju un netikumu atmaskotāju, gan arī svēto, kas paēdināja izsalkušos bada laikā, gan brīnumdarošu ārstu slimībās, gan aizstāvi pret herētiķiem un pagāniem. Cieņa, ko svētais askēts šo tikumu dēļ iemantoja vēl savas dzīves laikā, izplatījās tik plaši, ka viņa pamācības draudzēs lasīja tieši pēc Svētajiem Rakstiem.

Lūk, no šāda cilvēka prāta un sirds plūda lūgšana, kuru mēs tagad aplūkojam, – no Dieva apgaismota prāta, no sirds, kura dega mīlestībā pret Dievu un tuvāko, un kas bija žēlastības šķīstīta un apgaismota.

Savā lūgšanā, tāpat kā savā dzīvē un dvēselē, svētais Efrēms ir vienkāršs un nesamākslots. Viņš lūdzas un aicina arī mūs lūgt Dievu, pirmkārt, lai Dievs atbrīvo mūs no dvēseli postošiem netikumiem, otrkārt, lai to vietā sūta Viņam tīkamus tikumus, pieņemot, ka ne netikumi aizies no mums, ne tīkumi atnāks pie mums bez īpašas Dieva spēka palīdzības.

Tāda nedrošības sajūta pestīšanas ceļā par paļaušanos uz saviem spēkiem un Dieva žēlastības piesaukšana ir kristīgās morāles atšķirīga īpašība. Lepns bezdievis savā pašpaļāvībā saka: lai dievi man dod godu, bagātību, veselību, bet par tikumiem es pats parūpēšos. No kurienes viņam šī pazudinošā paļāvība uz saviem spēkiem? No tā, ka bezdievis īsti nepazīst cilvēka dabas grēcīgo samaitātību un garīgo bezspēcību, nesaprot pašas morāles un tikumības veidošanos, domājot ar to vienīgi ārēji izpaustu godīgumu.

Evanģēlija gaismas apgaismots kristietis gluži pretēji – skaidri redz, kā kritušais cilvēks pats no sevis nav spējīgs pat iedomāties, kur nu vēl paveikt kaut ko patiesi labu, ņemot vērā, ka grēks un ļaunums tik ļoti ir iesakņojušies mūsu dvēselē, ka valda pār pašu

domu un jūtu iekšējo avotu. No otras puses, viņš tāpat skaidri redz, kas būtu nepieciešams tikumam, lai tas būtu pilnīgi šķīsts un tīkams ne tikai cilvēku acīs, bet arī Dieva acīs, ka tam nepieciešama ne tikai spīdoša āriene, kas bieži aplāj slēptu lepnību un godkāri, bet patiesa mīlestība uz labo, – pilnīga paklausība Dieva gribai un sirdsapziņas likumam, noraidot visus patmīlības slēptos mērķus. Kristietis, kā jau minēju, to visu redz, un, atzīstot nespēju saviem spēkiem atbrīvoties no grēka indes jeb iegūt paša spēkiem šķīstu un pilnīgu tikumību, pazemībā krīt ceļos žēlastības altāra priekšā un sauc: «*Kungs un manas dzīvības Valdītāj! Nedod man slinkuma, grūtsirdības, varaskāres un tukšvārdības garu. Bet dāvini man, Savam kalpam, šķīstības, pazemības, pacietības un mīlestības garu!*» – Ja Tu, Vislabais un Visvarenais Dievs, Pats neaizdarīsi ļaunuma avotus, kas manī izplūst, tad lai kā arī es censtos, tie mūžīgi iztecinās ļaunu domu un darbu straumes, pārpludinās ar netīrību un nešķīstību manu dvēseli un sirdi. Ja Tu, Vissvētais un Taisnais Dievs, Pats nenostādīsi mani uz patiesības un taisnības ceļa, nenostiprināsi manas ļodzīgās kājas uz Savu baušļu stingrā akmens, tad es mūžīgi klupšu un kritīšu, vienmēr taisīšos doties pie Tevis, bet tā arī neizkustēšos no vietas, tādējādi nerasniedzot to kāroto mērķi, ko man ir nolikusi Tava gudrības piepildītā mīlestība.

Tāpat, mani brāļi, mēs nedrīkstam nepievērst uzmanību tai izteiksmei, kuru lieto svētais Efrēms šajā lūgšanā. Viņš lūdz Dievu ne tikai, lai viņam tiktu atņemti netikumi un tā vietā tiktu dāvāti tikumi, bet lai viņš tiktu atbrīvots tieši no šo netikumu paša gara, lai viņam tiktu sūtīts minēto tikumu gars.

Tā garīgi ļaudis visā saredz gara klātbūtni, pretēji tam, kā miesīgi ļaudis pašos garīgos priekšmetos nereti redz vienu miesu! Kas gan šeit tiek saukts par netikumu garu un tikumu garu? Vai tas, ko mēs parasti saucam par tādu vai citādu tikumu, netikumu, jeb tas ir kaut kas cits, kaut kas vairāk?

Mēs nekļūdīsimies sakot, ka tad, kad svētais Efrēms lūdza no sevis padzīt slinkuma, grūtsirdības, varaskāres un tukšvārdības garu un dāvāt viņam šķīstības, un pazemības garu, viņš domāja ar to īstus

garus, – pirmajā gadījumā ļaunuma un tumsas garus, bet pēdējā gadījumā – svētuma un gaismas garus. Cilvēks pēc Svēto Rakstu mācības patstāvīgi atrodas starp divām pasaulēm: garīgo – gaismu nesošu, un pasaulīgo – aptumšotu un dēmonisku. Kā viena, tā otra darbojas uz viņu nepārtraukti un savā starpā karo par cilvēku.

Enģeļu jeb garīgā pasaule darbojas uz cilvēku ar to, ka sargā to un uztur, nostiprina viņu uz nožēlas ceļa un stiprina tikumībā, iedvešot svētīgas domas un jūtas, dāvājot garīgu spēku un stiprumu. Dēmoniskā pasaule darbojas tādējādi, ka cenšas ievest cilvēku kārdināšanā, novērst no patiesības ceļa, paturēt kaislību un netikumības gūstā, iedvešot viņa dvēselē visu nešķīsto un Dievam netīkamo.

Tāpēc nav pārsteidzoši, ka katram tikumam piemīt savs šķīsts gars, kurš viņā pašā ar paša tikuma neizsmeļamu spēku kļūst par īpašu pavadoni cilvēkam, kas pēc tā tiecas. Un nav arī pārsteidzoši, ka katram netikumam piemīt tumsas gars, kurš, iespējams, tāpat pēc paša netikuma neizsmeļamā spēka viņā pašā kļūst par grēcīgu cilvēka pavadoni. – Šos garus, kā vadoņus vai nu uz labo vai ļauno, ar Dieva apgaismotu skatījumu saskata Dieva cilvēks, un lūdz Dievu viņam sūtīt gaismu nesošus tikumu garus, un atņemt no viņa grēka tumšos enģeļus.

Turklāt katrs tikums, jo ātrāk tas nostiprināsies cilvēkā, un katrs netikums, jo ātrāk tas ņems virsroku pār viņu, no sevis paša dzemdinās savu garu pēc savas līdzības. Tikuma gars ir gaismu nesošs un spēcīgāks par pašu tikumu; netikuma gars savukārt – tumšāks un ļaunāks par pašu netikumu. Un kā tad dvēselē veidojas šis gars? Tāpat kā jutekliskās lietās.

Piepildiet istabu ar kādām lietām un atstājiet tās tur uz ilgu laiku: istabā izveidosies šo lietu gars; pat tad, kad tās iznesīsiet, šis gars paliks uz ilgu laiku. Ja piepildīsiet ar smaržīgām lietām, paliks smarža, ja ar smakojošām – paliks smaka.

Tāpat mēdz būt ar dvēseli, kad tā piepildās ar kādu no zināmiem tikumiem vai netikumiem: viņā izveidojas valdošā tikuma gars vai arī iemīļotā grēka gars. Piemēram, tas, kurš svētā Gavēņa laikā papūlēsies gavēt bez slinkuma, tam arī pēc gavēņa paliks gavēņa gars

un tas padarīs viņu skaidru un atturīgu visās lietās. Un pretēji – tas, kurš pagājušajās dienās daudz nodevies nesātībai un saldkaislei, no tā svētais Gavēnis ne uzreiz būs spējīgs padzīt juteklības un miesaskāres garu, tā ka viņš pat starp garīgām lietām, pašos svētākajos mirkļos, sašūtīs no miesīgām atmiņām un domām.

Vispār cīņa ar netikuma garu ir daudz grūtāka nekā ar pašu netikumu. Netikumu var acumirkļī atstāt, bet netikuma gars ne tik drīz tevi atstās: nepieciešama ilga garīga cīņa, pacietība, lai atbrīvotos no tā.

Bez šaubām, svētais Kristus askēts Sīrijas Efrēms visu šo ir ņēmis vērā, tādēļ lūdz Dievam pilnīgu atbrīvošanos no ļaunuma, pilnīgu sava gara un miesas attīrīšanu, pilnīgu savā dabā esošu grēka rauga iznīcināšanu.

Viņam līdziņoties, neapstāsimies arī mēs, mani brāļi, mūsu dvēseles virspusējā attīrīšanā ar grēksūdzes palīdzību no tikai dažiem redzamiem ļauniem un Dievam netīkamiem darbiem. Ko līdz nocirst zarus, ja paliek ļaunuma sakne? Vai ir lietderīgi nosist vienu lielu čūsku, kad tās vietā turpina ložņāt desmit mazas?

Bruņojušies ar dedzību pēc Dieva un savas pestīšanas, nokļūsim līdz ļaunuma iesākumam mūsu dvēselē un centīsimies to iznīcināt pilnībā. Mums pašiem tas nebūtu iespējami, bet mums ir pieejama liela Dieva žēlastība, kuras priekšā viss ir atklāts un viss iespējams. Kad mēs cītīgā lūgšanā novadīsim šo žēlastību līdz savai dvēselei, atdosim tai savu sirdi un ļausim tai bez šķēršļiem mūsos darboties un dziedināt mūsu kaites, tad tumsas un ļaunuma dzīles, kuras mūs uzveic, pašķirsies, un parādīsies sauszeme – stingra staigāšana Dieva baušļos. Un pār mums uzausīs Dieva Vaiga gaisma, radīsies jauna sirds, atjaunosies taisns gars. Un mēs iegūsim iepriekšējo, sākotnējo nevainības un patiesības labestību, ja vien ar visiem mums paliks Kristus žēlastība! Āmen.

OTRĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA PIRMĀS NEDĒĻAS PIEKTDIENĀ

«Kungs un manas dzīvības Valdītāj!
Nedod man slinkuma garu!»

Varētu sagaidīt, ka dižais Kristus askēts iesāks savu lūgšanu ar lūgumu atbrīvot viņu no kāda cita netikuma, nevis slinkuma, – tādēļ, ka slinkums, pēc pierastās saprašanas, nav nekas nozīmīgs un bīstams. Daži pat ir gatavi pielūgt slinkumu kā apskauzamu stāvokli. Taču garīgs cilvēks skatās uz lietām citādi – viņš slinkumā redz pirmo savas pestīšanas ienaidnieku. Tādēļ arī vairāk par visu lūdz Dievu vispirms atbrīvot tieši no slinkuma.

Taču, ko gan sliktu dara slinks cilvēks, ja viņš neko nedara? Tieši to, ka nedara neko, jo cilvēkam vienmēr ir kaut kas jādara. Patiesībā, ja Dieva Dēls par Sevi Pašu un Savu Tēvu saka: *Mans Tēvs aizvien vēl darbojas, tāpēc arī Es darbojos* (Jņ. 5:17), vai cilvēkam tad ir ļauts nodoties slinkumam? Darbošanās ir mūsu aicinājums: tam mums ir dota mūsu esība un dzīve, tam mums ir piešķirts spēks un dotas spējas. Un jāņem vērā, ka mūsu zemes dzīve nav ilgstoša, un turklāt tās turpinājumā mums ir jānopelna vesela mūžība – svētlaimīga vai nelaimīga. Tādējādi slinkums, ja mēs to aplūkojam šādi, jau ir milzīgs noziegums pašiem pret sevi, jo katra slinkumā pavadīta stunda nes sev līdzīgu zaudējumu ne tikai šai dzīvei, bet arī mūžībai. Nelietojot no Dieva saņemtos spēkus darīt labus darbus, cilvēks līdzinās kalpam, kurš savu talantu ir paslēpis zemē, un šim kalpam draud bēdīgs liktenis,

proti: *jo ikvienam, kam ir, tiks dots, bet no tā, kam nav, atņems to, kas tam ir* (Mt. 25:29).

Tiešām tiks atņemts! Kurš atņems? Gan Dieva tiesa – savā laikā, gan tagad – paša slinkums! Šis netikums pēc savas būtības ir tāds, kurš vājina, saīsina un beidzot atņem mums mūsu spēkus un spējas. Patiesi, pārstājiet, piemēram, staigāt un lietot savas kājas: ja šāds stāvoklis būs ilgstošs, tad jūs pazaudēsiet beigu beigās spēju staigāt vispār, ar grūtībām spēsiet piecelties un nostāvēt uz savām kājām. Tā ir arī ar miesu un tāpat – ar dvēseli. Katra dvēseles spēja, ja to vingrina, pieaug un pieņemas spēkā; atstāta novārtā – vājinās un atmirst. Kas, piemēram, pēc dabas ir vēl dzīvāka un neapklusināmāka kā mūsu sirdsapziņa? Taču netrenēta un nesargāta, traucēta savā darbībā, sirdsapziņa vājinās, apklust un aizmieg: cilvēks kļūst bezkaunīgs. Tāpat no nelietošanas ātrāk novīst un vājinās arī citas dvēseles spējas. Piemēram, cilvēkam, kurš ilgi nav lūdzies, grūti sevi noskaņot lūgšanai pat uz dažām minūtēm; cilvēks, kurš nepieradina sevi pie gavēņa, nevar bez ēdiena izturēt pat vienu dienu.

Taču slinkums nav bīstams vien ar to, ko atņem, bet arī ar to, ko nes sev līdzī. Ko gan tas nes? Netikumu un izvirtību.

Ja mūsu dvēsele līdzinātos nejutīgam instrumentam, kuru pārtraucot spēlēt, tas paliktu nekustīgs, tad varētu bez jebkāda kaitējuma to atstāt bezdarbībā. Taču ar dvēseli, pēc viņas garīgās dabas, šāda bezdarbība nedrīkst notikt. Jo notiek līdzīgi kā ar neapstrādātu lauku: lauks aizaug, pārklājas ar nezāli, dvēsele – ar sliktām domām un jūtām. Tādēļ slinkumu ir taisnīgi saukt par labu un sagatavotu augsni visam sliktajam un grēcīgajam. Nevienam nav tik ļoti pakļauts tik daudzu nešķīstu domu un grēcīgu vēlmju vētrām kā slinks cilvēks: tāda cilvēka domas, kuras netiek ne uz ko balstītas un netiek nekur virzītas, kļūst visur, un – līdzīgi Noas palaistai vārnai no šķīsta – vienmēr apstājas pie tā, uz ko vilina juteklība. Iztēle tādā gadījumā parasti savā priekšā uzbur pavedinošus tēlus, kurus nācies kādreiz redzēt vai pieredzēt; atmiņa atgādina notikumus, kad kaislības rada sev noziedzīgu apmierinājumu; prāts kļūst

pārlietu rosīgs – te aizņemts ar dažādām sadzīvīskām iecerēm, te sāk mākties šaubas par svētām lietām, bet sirds, savukārt, nosliecas uz dažādām kaislīgām darbībām.

Bez visa tā slinkumam piemīt ļaunā īpašība – radīt cilvēkā garlaicību, kura savukārt liek meklēt izklaides un izpriecas. Tās sliņķim parasti sastāv no lietām, kas kaitē dvēselei, jo ir saistītas ar pašām jutekliskākajām, ja ne tieši Dievam netīkamām lietām. Te arī meklējama sakne kārtībai pēc dažādām izpriecām, no kurām cieš slinki cilvēki, proti, tām izpriecām, kuras pazudina veselību un godu, liek zaudēt bagātību, padara sabiedrībā pašu nozīmīgāko cilvēku ne par to, kas viņš varētu un kādam viņam vajadzētu būt.

Visbeidzot, dodot vērtējumu slinkumam, neaizmirsīsim to, ka lielākajai cilvēku daļai šis netikums sev līdzī atnes trūkumu un nabadzību, liek ķerties pie neatļautām līdzekļu ieguves metodēm: un tā kā slinks cilvēks, pēc pieraduma būdams bezrūpīgs, vairāk kā citi parasti ir ar tieksmi uz visu juteklisko un baudām, tad kārdinājums caur šo lietot citu darba augļus slinkam cilvēkam vēl vairāk pieaug. Aplūkojiet cilvēkus, kuri ir ieslodzījumā, izprotiet viņu noziegumu cēloni, un jūs ieraudzīsiet, ka lielākajai daļai pamatā ir tieši slinkums.

Visi svētie Dieva cilvēki to zināja, un ne no kā tik ļoti necentās vairīties kā no slinkuma. Varēja likties, ka pati tuksneša vientuļnieciskā un garīgo varoņdarbu piepildītā dzīve, kurai viņi sevi nodeva, viņus atbrīvoja no darba (jo vairāk miesīgā), jo – vai viņiem palika daudz laika pēc kopīgām un celles lūgšanām? Taču, zinot slinkuma bīstamību, viņi ņēma līdzī tuksnesī darbu, nešķīrās no tā, darot augstākās lietas. Kas, piemēram, ir tas, kurš sēd tuksnesī pie Tēbām, dzied psalmus un tanī pat laikā pin grozus? Tas ir lielais Ēģiptes spīdeklis – Lielais Antonijs. Šie grozi vēlāk Aleksandrijas pilsētā tiks apmainīti pret maizi, ar kuru simtgadīgais sirmgalvis ik pa laikam stiprinās savas miesas nespēku. Kurš, savukārt, nakts krēslā gaismekļa vai mēness gaismā darina nojumes un teltis? Tas ir svētais Pāvils. Dienā viņš sludina Evaņģēliju izglītotajiem hellēņiem, bet naktī darina teltis, lai nevienam nekļūtu par apgrūtinājumu.

Kurš Nācaretes mazajā būdiņā klauszina ar āmuru, zāģē, un pūlas galdnieka darbos no rīta līdz vakaram? Tas ir svētais Jāzeps, Kunga Jēzus audzinātājs un Viņa Mātes sargātājs. Viņa roku darbs gādā iztiku Svētajai Ģimenei.

Svētajiem cilvēkiem laiks bija sadalīts starp domām par Dievu un darba tikumu. Pirmais viņu likums bija iztikt ne no citu, bet no sava darba augļiem. Ar šī darba augļiem, neskatoties uz viņu nabadzību, viņiem pietika pat tam, lai palīdzētu saviem tuvākajiem, pabarotu trūkumcietējus, apģērbtu kailos un pat izpirktu ieslodzītos.

Bet ko darīt tiem, kuri sava stāvokļa dēļ nav spējīgi strādāt, īpaši fizisku darbu? Ko tiem darīt? Izdomāt sev nodarbi pēc saviem spēkiem, spējām un apstākļiem. Mēs taču izgudrojam sev baudas – kādēļ neizgudrot arī nodarbošanos? Un vai mazums ir svētīgu un lietderīgu nodarbjū dvēseles un sirds labumam, pašiem ķermeņa locekļiem? Kaut vai neaptveramais labdarības lauks var piedāvāt katram visu, kas nepieciešams. Lai kāds arī nebūtu darbs, tam jābūt bezgrēcīgam un jānodarbina visus mūsu spēkus, – un mērķis būs sasniegts. Jo slinkums tiek iznīcināts ne tikai ar miesīgu darbu, bet ar jebkādu darbu.

Tādējādi, spriežot par darbu un slinkumu, mēs, brāļi, ņemam vērā cilvēka stāvokli vispārīgi, vai vēl konkrētāk – tādu cilvēka stāvokli, kurš vēl nav atdzimis pēc Dieva žēlastības, kurš nav sācis dzīvot Kristū. Savukārt ar Dieva žēlastību apveltītam cilvēkam nepārtraukts garīgs darbs jau ir svēta nepieciešamība, jo viņam nepārtraukti jāpieaug no spēka spēkā. Slinkums šajā gadījumā nozīmē apstāšanos šajā augšanā, un apstāšanās ir tas pats, kas kāpšanās atpakaļ. Jo viņi, kā tiek lūgts baznīcas lūgšanā, pat miegā tiek apgaismoti Dieva likteņu redzēšanā.

Un, tā kā mums ir dots tik augsts esamības mērķis (jo mēs visi esam radīti vienam un tam pašam mērķim), lai katrs no mums, brāļi, sauc kopā ar svēto Efrēmu: *Kungs un manas dzīvības Valdītāj! Nedod man slinkuma, grūtsirdības, varaskāres un tukšvārdības garu. Bet dāvini man, Savam kalpam, šķīstības, pazemības, pacietības un mīlestības garu!* – Tā kā manu dzīves dienu ir tik maz un tās ir tik

īsas, nedod, lai tās paietu pasaulīgā tukšrosībā un bezdarbībā; nedod, lai man uzticētie talanti tiktu aprakti aizmirstības un slinkuma zemē; nedod, lai aiz mīlestības trūkuma pret darbu, es taptu par nastu sev līdzīgiem un apkaunoju Tavu līdzību sevī! Dari, lai es vienmēr būtu modrs un gatavs ikvienam labam darbam, lai nemitīgi pūlos savas dvēseles sagatavošanai mūžībai, un lai visu, ko daru, es daru Tev par godu, Dievs, nevis lai izpatiktu sev! Āmen.

TREŠĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅĀ OTRĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ

«Kungs un manas dzīvības Valdītāj!
Nedod man grūtsirdības garu!»

Tātad, grūtsirdības gars ir netīkams ne vien pasaulīgām izpriecām, bet arī kristīgai dzīvei. Kādēļ tā? Tādēļ, ka kristīga dzīve prasa pastāvīgu garīgu darbošanos, modrību, vīrišķību un spēku, – bet kāda var būt darbošanās, modrība un spēks tajā, kurš ir grūtsirdīgs? Tādēļ ka *Debesu Valstība*, kādā atrodas īsts kristietis, pēc apustuļa liecības, *ir taisnība, miers un prieks Svētajā Garā* (Rom. 14:17), – taču kāds miers un prieks var mājot grūtsirdīgā cilvēkā? Tādēļ tie, kuri domā, ka kristieša dzīve ir saistīta ar grūtsirdību un izmisumu, ar to pašu parāda, ka viņi nepazīst patieso kristietības garu, proti, – gaismas, stipruma un spēka garu, nepārejoša prieka un miera garu!

Taisnība, ka kristietis ne uzreiz sasniedz šo svētlaimīgo stāvokli, līdzīgi kā smagi slimis cilvēks ne uzreiz kļūst vesels. Taču sajūta, ka tu sāc garīgi atlabt, jau ir iepriecinoša un nomierinoša pati par sevi, kas, pastāvīgi pieaugot, tikai piepilda dvēseli ar mieru un prieku.

Taisnība arī tas, ka īstens kristietis, vienmēr nodarbināts ar savu pestīšanu, izbaudot, kaut arī laiku pa laikam, augstāku garīgo un svētlaimes stāvokli, vairās no skaļām pasaulīgām izpriecām, nereti liekas domīgs brīžos, kad citi nezina mēru savai sajūsmi. Tāds tikpat maz uzskata par zaudējumu nepiedalīšanos pasaulīgajos priekos, cik pieaudzis cilvēks uzskata par zaudējumu nepiedalīšanos bērnu spēlēs un izklaidēs; viņa domīgumam pamatā

nav grūtsirdības gars, bet citi iemesli, nereti pat doma, – kā citi var priecāties tad, kad viņiem būtu jāraud.

Visbeidzot, arī tā ir taisnība, ka kristietis līdz dzīves beigām, turpinot nepārtrauktu garīgu cīņu ar grēku un kaislībām, dažkārt ir pakļauts tādiem kārdinājumiem, par kuriem pasaulīgu izpriecu mīlošiem cilvēkiem nav ne mazākās nojausmas. Taču šī garīgā cīņa viņā nerada grūtsirdības garu; Kristus karavīrs stājas pretī saviem ienaidniekiem pat ar lielāku uzcītību nekā zemes ķēniņa kareivis.

Tādēļ, ja redzat, mani brāļi, īstu kristietī, kurš cieš no grūtsirdības gara, sargieties no tā izdarīt secinājumus par kristietību kā tādu: no tā izriet tikai tas, ka šis Kristus miesas loceklis nav vēl pilnīgs savā ticībā un uzticībā Dievam; ka viņš, pēc cilvēciskās dabas vājuma, sirdī jūt nespēku un, iespējams, šis garīgais nespēks ir Debesu Ārsta tīši pieļauts, lai viņam atgrieztu pilnīgu veselību.

Lai kā arī nebūtu, grūtsirdības radīts izmisums vienmēr ir nedabisks gara stāvoklis, slimība, kura, pieaugot spēkā un ieilgstot, var kļūt ārkārtīgi bīstama un novest līdz nāvei ne tikai garu – ar izmisumu, bet arī pašu ķermeni – līdz sabrukšanai. *Pasaulīgās skumjas*, – uzsver apustulis, – *nes nāvi* (2. Kor. 7:10).

Tādēļ svētie tēvi ne no kā tik ļoti nebaidījās kā no grūtsirdības, un pie pirmās šī ienaidnieka parādīšanās steidzās darīt visu iespējamo, lai to atvaiļotu. Kā vientuļniekiem un askētiem grūtsirdība viņiem bija daudz bīstamāka nekā cilvēkiem, kuri dzīvo pasaulē: taču arī tie, kas dzīvo pasaulē, nevar tai nodoties bez apdraudējuma savai dvēselei un miesai, jo tā pieaug tieši tik lielā mērā, cik turpinās šis nedabīgais stāvoklis. Tādēļ mums visiem ir derīgi iedziļināties un izprast, no kurienes rodas grūtsirdība un kādi pret to ir līdzekļi.

Grūtsirdībai ir daudz dažādu avotu – gan iekšēju, gan ārēju, gan garīgu, gan juteklisku.

Pirmkārt, šķīstās dvēselēs, kas ir tuvas pilnībai, grūtsirdība var rasties no tā, ka tās uz laiku ir atstājusi Dieva žēlastība. Žēlastības stāvoklis ir pats svētlaimīgākais stāvoklis no visiem iespējamajiem. Taču, lai cilvēks, kurš atrodas šādā stāvoklī, neiedomātos, ka tas ir radies no viņa paša pilnības, žēlastība ik pa laikam attālinās un

apslēpj sevi pilnībā, atstājot savu «mīluli» sevis paša ziņā. Tad ar svētu dvēseli notiek tas pats, ja dienas vidū iestātos nakts, vai pašā vissiltākajā vasaras dienā pēkšņi parādītos ziemas sals: dvēselē iemājo tumsa, aukstums, nedzīvīgums un līdz ar to – grūtsirdība.

Otrkārt, grūtsirdība, kā liecina garīgajā dzīvē pieriedzējuši cilvēki, rodas no tumsas gara darbošanās. Nespējot aptumšot dvēseli ceļā uz debesīm ar juteklību un tās radītiem tēliem vai apburt to ar pasaules labumiem un priekiem, pestīšanas ienaidnieks vēršas pie pretējā līdzekļa un iedveš dvēselei skumjas, radot iekšēju smagumu un grūtsirdību. Tādā stāvoklī dvēsele ir kā ceļinieks, kuru pēkšņi ir pārsteigusi migla un mākoņi, – tā neredz ne to, kas ir priekšā, ne to, kas aizmugurē, tā nezina, ko iesākt, zaudē modrību, kļūst neizlēmīga, rodas it kā iekšēja pazušanas sajūta. Tāda veida grūtsirdībai ir pakļauti cilvēki, kuri, arī ne mazums cīnoties tikumības ceļā, jau ir uzveikuši jutekliskos kārdinājumus.

Trešais grūtsirdības avots ir mūsu kritusī, nešķīstā, bezspēcīgā, no grēka pamirusī daba. Kamēr mēs rīkojamies patmīlas vadīti, piepildīti ar pasaules garu, pieaugam kaislībās, tikmēr šī daba mūsos ir jautra un dzīva, no kurienes tā arī gūst spēku, garu, drosmi un pacietību. Bet izmainiet dzīves virzību, noejiet no platā pasaulīgā ceļa un uzejiet uz šaurā kristīgas pašaieliedzības ceļa, veltieties grēku nožēlai un sevis izlabošanai, – tūdaļ jūsos atklāsies tukšums, atklāsies garīgs nespēks, sajūtīsiet, cik jūsu sirds ir mirusi.

Kamēr dvēsele nepiepildīsies ar jaunu mīlestības garu pret Dievu un tuvāko, nesatvers Kristus Krusta spēku un nepieķersies kā zars ar visām savām domām un jūtām pie Dzīvības koka, proti, Kunga Jēzus, – tik ilgi grūtsirdības gars lielākā vai mazākā mērā dvēselei būs neizbēgams. Dvēsele ir laimīga, ja neilgi paliek šādā stāvoklī, jo netālu no tā ir garīga izmisuma bezdibenis. Šim grūtsirdības veidam visvairāk ir pakļauti grēcinieki, kas ir tikko atgriezušies.

Ceturtais un vienkāršākais garīgās grūtsirdības avots ir bezdarbība, tostarp ierastās darbošanās un pazīstamo darbu pārtraukšana. Pārtraucot lietot savus spēkus un spējas, dvēsele zaudē dzīvīgumu un mundrumu, kļūst gausa un kūtra, – tai kļūst netīkamas pat

iepriekšējās pazīstamās nodarbes: kļūst jūtams iekšējs tukšums, parādās neapmierinātība, garlaicība un izmisums.

Grūtsirdība var rasties arī no dažādiem skumjiem dzīves notikumiem, kā, piemēram, radnieku un tuvu cilvēku nāve, goda, īpašuma zaudēšana un citi nelaimīgi notikumi.

Tas viss, pēc mūsu dabas likuma, mums saistās ar nepatikšanām un skumjām, bet, pēc šīs pašas dabas likuma, šīm skumjām ar laiku ir jāmazinās un jāizzūd, ja cilvēks dara kaut ko, lai atkal kļūtu dzīvs, un nenododas skumjām. Pretējā gadījumā nostiprinās grūtsirdības gars.

Grūtsirdība var rasties arī no dažādām domām, īpaši drūmām un smagām, kad dvēsele pārāk nododas tādām domām un neskatās uz lietām ticības un Evaņģēlija gaismā. Tā, piemēram, cilvēks viegli var krist grūtsirdībā, bieži prātojot par pasaulē valdošo netaisnību, par to, kā taisnie šajā pasaulē piedzīvo skumjas un ciešanas, bet nešķīstie cilvēki pieaug varenībā un bauda priekus, un ka viss acīmredzot ir atstāts cilvēku kaislību un gadījuma ziņā.

Galū galā, grūtsirdības avots var būt arī ilglaicīgas sāpes un ciešanas, ko radījušas dažādas miesas slimības, īpaši, dažu ķermeņa locekļu slimības.

Neatkarīgi no tā, no kā rodas grūtsirdība, lūgšana vienmēr ir pirmais un pēdējais līdzeklis pret grūtsirdību. Lūgšanā cilvēks nostājās tieši Dieva vaiga priekšā: un, tā kā nostājoties pretim saulei, nav iespējams, esot saules apspīdētā, nesajust tās siltumu, tad vēl jo vairāk nav iespējams nesajust piepildītas lūgšanas garīgo gaismu un siltumu dvēselē. Bez tam ar lūgšanu tiek piesaistīta žēlastība un palīdzība no augšienes, no Svētā Gara. Bet tur, kur mājō Svētais Gars Mierinātājs, tur nav vietas izmisumam, tur pašas skumjas tiek vērstas par saldmi.

Dieva vārda, īpaši Jaunās Derības, lasīšana vai klausīšanās, arī ir spēcīgs līdzeklis pret grūtsirdību. Pestītājs ne velti aicināja pie Sevis visus bēdīgos un grūtsirdīgos, solot tiem atvieglinājumu un prieku. Šō prieku Viņš nepaņēma Sev līdzī uz Debesīm, bet visā pilnībā atstāja Evaņģēlijā visiem garā noskumušajiem un grūtsirdīgajiem. Tas, kurš piepildās ar Evaņģēlija garu, pārstāj skumt kā cilvēks, kas

atstāts bez cerības uz iepriecinājumu, jo Evaņģēlija gars ir miera, cerības un iepriecinājuma gars.

Dievkalpojumi, un it īpaši Baznīcas Sakramenti, tāpat ir varenas zāles pret grūtsirdības garu: jo baznīcā kā Dieva namā tam vienkārši nav vietas; visi Sakramenti ir vērsti pret tumsas garu un mūsu dabas vājībām, īpaši grēksūdzes un Svētā Vakarēdiena sakramenti. Noņemot grēku smagumu caur grēksūdzi, dvēsele izjūt vieglumu un mundrumu, un, saņemot Euharistijā Kunga Miesas un Asins mielastu, piedzīvo atdzimšanu un prieku.

Sarunas ar kristīga gara piepildītiem cilvēkiem arī ir līdzeklis pret grūtsirdību. Ar sarunu palīdzību mēs vispār vairāk vai mazāk izejam ārā no iekšējās tumsas dzīlēm, kurās dvēsele ir iegrimusi aiz grūtsirdības. Grūtsirdīgā cilvēkā līdz ar mutes atvēršanu, var teikt, paveras gara dzīles, tur atklājas piekļuve gara gaismai un siltumam. Bez tam, apmainoties sarunās ar domām un sajūtām, mēs no sarunas biedriem aizņemamies zināmu spēku un dzīvīgumu, kas tik ļoti nepieciešams, atrodoties grūtsirdības stāvoklī.

Pārdomas par lietām, kas dāvā mierinājumu, un apstāšanās domās pie kādām no tām, arī diezgan daudz palīdz pret grūtsirdību. Jo domas šādā [grūtsirdības] stāvoklī vai nu vispār nedarbojas, vai arī ir saistītas ar skumīgām atmiņām. Lai atbrīvotos no grūtsirdības, ir jāpiespiež sevi domāt par pretējo. Ja, piemēram, grūtsirdība ir radusies no skumjām par mīlota cilvēka nāvi, tad tā vietā, lai domās nemitīgi aizklīstu pie viņa kapa, iedomājoties viņu guļam zārkā vai pūstot zemē, biežāk domās pārceļieties uz Debesīm, kur mīt viņa gars, iedomājieties vispārējo augšāmcelšanās dienu mūžībā, kad mēs visi tērpsimies jaunā, apskaidrotā, nemirstīgā miesā un nebūsim vairs pakļauti skumju pilnai atšķirtībai no saviem tuvākajiem.

Tāpat arī fiziskas nodarbes aizdzen grūtsirdību. Grūtsirdīgs cilvēks nav spējīgs darīt darbu, bet kāda tad ir izeja? Lai sāk strādāt, pat negribot, lai turpina darbu, kaut arī bez panākumiem, – sākumā no kustības atdzīvojas miesa, pēc tam arī gars, un parādīsies mundrums. Domas darba laikā nemanot novērsīsies no lietām, kuras uzdzen skumjas, un cilvēkam grūtsirdības stāvoklī tas nozīmē ļoti daudz.

Beidzot, ja grūtsirdības avots slēpjas miesas nespēkā, tad kristietis nedrīkst neņemt vērā līdzekļus, ko piedāvā ārstniecība, jo šī māksla ir no Dieva. *Godā ārstu – viņš ir vajadzīgs*, – saka Raksti, – *Kungs ir radījis arī viņu* (Sīraha gudrības grāmata 38:1)¹, tā kā ārsts ir Dieva kalps mūsu labumam.

Viss, ko mēs runājam par grūtsirdību, attiecas uz kristieša grūtsirdību. Vai no grūtsirdības cieš pasauli mīlošie cilvēki un grēcinieki, proti, tie, kam nerūp savas dvēseles glābšana? – Visvairāk un visbiežāk, kaut ārēji liekas, ka viņu dzīve galvenokārt sastāv tikai no baudām un izpriecām. Taisnīgi būtu sacīt, ka iekšējā neapmierinātība un grūtsirdības radītās slēptās skumjas ir grēcinieka dzīves pastāvīgā daļa. Jo sirdsapziņa, lai arī cik to neslāpētu, kā tārps grauž sirdi. Iekšējais cilvēks, lai kā viņu nospiestu, nereti paceļ galvu un vaid. Netieša, dziļa priekšnojauta par nākamo tiesu un atmaksu tāpat uztrauc grēcīga cilvēka dvēseli, iedveš nemieru cauri visām neprātīgajām jutekliskajām baudām. Visiesīkstējušākais grēcinieks ik pa brīdim jūt, ka viņš ir kā zars bez saknes, kā nams bez pamata, ka viņā ir tukšums, tumsa, ievainojums un nāve. No šejienes pasauli mīlošiem cilvēkiem tad arī rodas tā nesavaldīgā tieksme pēc nepārtrauktām izklaidēm, pēc tā, lai aizmirstos un varētu atrasties ārpus sevis.

Ko lai saka pasauli mīlošiem cilvēkiem par viņu grūtsirdību? Viņiem tā nāk par labu, jo kalpo par aicinājumu un pamudinājumu uz grēknožēlu. Tādēļ tā vietā, lai dzītu prom šo grūtsirdību kā slimību, tā jālieto kā zāles, pārvēršot to no neauglīgām pasaulīgām skumjām glābjošajās skumjās pēc Dieva. Un lai nedomā, ka atradīsies viņiem kāds līdzeklis, kas atbrīvos no šī grūtsirdības gara, kamēr tie nenostāsies uz patiesības ceļa un neizlabos sevi un savus tikumus. Tukšrosīgas baudas un pasaulīgi prieki nekad neaizpildīs sirds tukšumu: mūsu dvēsele ir plašāka par visu pasauli.

¹ Sīraha gudrības grāmata citēta pēc izdevuma “Deiterokanoniskās grāmatas” (Rīga, Latvijas Bībeles biedrība, 2005). *Šeit un turpmāk tulkotāja piezīmes.*

Tieši pretēji, paši miesīgie prieki, laikam ejot, zaudēs spēku izklaidēt un apburt dvēseli, un pārvērtīsies par dvēseles apgrūtinājuma, smaguma un garlaicības avotu. Tikmēr skumjas pēc Dieva, satriektība par savu nešķīsto dzīvi, kaut arī sākumā tikai vairo dvēseles skumjas, ar laiku kalpos pilnīgai sirds izdziedināšanai no visām slimībām, jo atnesīs sev līdzī *taisnību, mieru un prieku Svētajā Garā*. Āmen.

CETURTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA OTRĀS NEDĒĻAS PIEKTDIENĀ

*«Kungs un manas dzīvības Valdītāj!
Nedod man varaskāres garu!»*

Dievs, nedod man garu, kurš, iemājojis gaismas Eņģelī, aptumšoja viņu un padzina no Debesīm uz visiem laikiem, kurš, ņēmis virsroku par mūsu ciltstēviem, neatgriezeniski izdzina viņus no paradīzes! To garu, kura apžilbināts, Ēģiptes faraons sauca: *Kas ir Tas Kungs, ka man būtu Viņam jāklausa?* (2. Moz. 5:2), kura pievilti, Dātans un Abirāms par savu sacelšanos pret Mozu nogāja dzīvi ellē. To garu, kurš piespieda herētiķus iet pret Baznīcas varu, nemiera cēlājus un musinātājus – postīt savas dzimtenes iekšieni, trauksmainus rakstniekus – sēt netikumu nezāles un dvēseles samaitātību veselās paaudzēs. To garu, kurš, neskatoties uz savu briesmīgo varenību, var iemānot pašā mazākajā cilvēkā, un, lai kurā arī neiemānotu, padara to neapmierinātu ar visu, it īpaši ar savu stāvokli.

Patiesībā, brāļi, no varaskāres un paaugstināšanās gara nav pasargāts neviens: tas iekļūst pašās tuksnešainākajās vietās un bieži vien piespiež cilvēkus, kuri atteikušies no visa, meklēt pārkumu pār citiem, ja ne kādā citā lietā, tad pašā atteikumā no varas. Tas parādās pat starp vismazākajiem bērniem un no pusaudža barveža veido sev līdzīgu, kurš lepnībā komandē citus, ar skaudību raugās uz sāncensi, garā cieš, ja pazaudē savu varu. Bet ko gan sacīt par pasauli un cilvēku sabiedrību? Tur par likumu ir pieņemts, ka slikts ir tas kareivis, kurš negrib kļūt par ģenerāli. Uzsākot dzīves gaitas,

reti kurš tajā līdzī neienes pašus godkāriģākos izpausmes veidus, pašas pārmēriģākās vēlmes. Un kā lai daudzi šajā pasaulē nekļūst saindaēti ar varaskāres ģaru, ka da vecāki un auzainaētāji nereti uzskata par piēnākumu jaunajos auzaēkņos rosinaē šo ģaru, uzskatot to par viņu turpmākās dzīves panākumu ķīlu?

Patiešām, tā ir ķīla, – bet ka? Ne panākumiem, bet neveiksmēm, ne paaugstināšanās mērķiem, bet pašiem bīstamākiem kritieniem. Jo, pirmkārt, vai ir iespējams visiem sasniegt augstus amatus, pagodinaējumu un spožus panākumus? Šī daļa pēc nepieciešamības pieder tikai nedaudziem. Tādēļ, dzenoties pēc varas, tā ir dzišānās ģandrīz pēc neiespējamā, un attiecīģi – kaitīģa. Otrkārt, varaskāres ģars vispār ir pats sliktākais palīģs slavas un panākumu sasnieģšanai. Jo cilvēka, kurā mīt šis ģars, ģandrīz neka nepiemīt pacietība un pieticība, kuras tik ļoti nepieciešamas, lai sasniegtu panākumus zemes lietās. Tieši pretēģi, varaskāres pārņemts cilvēks ir ģatavs lietot jebkādaus līdzekļus, lai tikai ātrāk sasniegtu mērķi. Bet, lietoģot tos neapdomīģi, tāds reti ka da netiek pakļauts smagiem kritieniem. Neveiksmju un likstu ģadīģumā ar viņu notiek vēl sliktāk: viņš atļauģas būt nekaunīģs un nesavaldīģs, ka da viņam liek zaudeēt vēl to pašu mazumu, ko viņš bija iemantoģis. Parasti tādi cilvēki, ka da ir ģodkāres pievilti, atsaķās no ģoda un kaļpošanas sabiedrībai, pāragri noslēdzoties māģas dzīvē. Šī mierīģā un labvēlīģā vide varētu viņus apbalvot par visu to, ko viņi ir zaudeģuģi lielajā pasaulē, bet, par noģēlu, arī šeit ģodkāriģs cilvēks reti atrod sev mierinaēģumu, jo atnes māģās sev līdzī neapmierinaēģības ģaru, ka da radies no neveiksmēm, tāpat arī kurnēšanas un nocietinātas sirds ģaru. Bez tam arī šeit paaugstināšanās ģars visā meklē sev barību, un pēc lietu dabiskās kārtības, sastopoties ar pretestību, plosās un moka sevi un citus.

Lepns cilvēks visā ir «smags» un nepatīkams arī ta da, ja viņam piemīt izcila spēģas: jo visu, ar ko viņa da ba viņu ir pa da rģģusi atšķirīģu un ap da vīnātu, viņš parasti izlieto, lai pazemotu citus. Bet kuram patīk būt pazemotam? Tādēļ no tādiem cilvēkiem parasti cenšas izvairģties. Taču varaskāres ģars parā da s arī pašos viduvēģākos cil-

vēkos. No tādiem pat nevairās, bet tiešā veidā ienīst. Cik gan daudz no šā visa rodas sarūgtinājuma pašam nīstamajam!

Kāds jautās, – vai tad kristietim vispār nav atļauts vēlēties augstus mērķus?

Kristietim nav aizliegts vēlēties visu labo. Var vēlēties, ja jūti, ka tev ir spējas tam, arī augstu stāvokli, – bet kā vēlēties? Vai tā, lai uzskatītu sevi par aicinātu tieši tādām vai citādām augstām amatam? Tādā gadījumā tā būtu nepiedodama iedomība un lepība. Vai tā, ka, nerasniedzot savu iecerēto, domātu, ka jau zaudēts visas dzīves mērķis un tādēļ justies satriektam un sevi mocīt? Nē, tādā gadījumā tas nozīmētu neizprast savas dzīves mērķi un nozīmi. Vai tā, lai uzskatītu, ka atšķirīga stāvokļa un lielu nopelnu sasniegšanai visi līdzekļi ir likumīgi un atļauti? Bet tādu varaskāri un godkāri necieš pati pasaule. Bet kas tad ir atļauts kristietim attiecībā uz godu un nopelniem? Ir atļauts sevi sagatavot tam, lai būtu šo lietu cienīgs, atklāt un pilnveidot sevī visus Dieva dotos talantus, atklāt tos pareizā un vispārējām interesēm atbilstošā veidā, parādīt rīcību, godīgumu un mīlestību kopējā labuma dēļ. Pie visa šī tu vari strādāt, cik vien vēlies – tas viss ir apsveicami gan attiecībā pret cilvēkiem, gan arī pret Dievu. Bet pastiprināti meklēt augstus amatus, godu un nopelnus, vēl vairāk – darīt to, izmantojot tā sasniegšanai mahinācijas, izdevīgus sakarus, viltību un apmānu, un, nerasniedzot vēlamu, kurnēt, krist mazdūšībā un izmisumā, – lūk, tas nemaz nav kristīgi. Kristietis mierīgi gaida aicinājumu no augšienes: pienākot viņa kārtai, viņš ar pazemību ieiet tajā atbildības laukā, kas viņam tiek atklāts. Ja nepienāk viņa kārta, viņš izmanto savas spējas un zināšanas tajā vidē, kurā viņš atrodas, nerunājot pretī noliktajai kārtībai un nevienam nepārmetot uzmanības trūkumu attiecībā pret sevi. Jo esiet pārliecināti, ka Dieva svētais Nodoms, dāvājot kādam izcilas spējas, vienmēr rūpējas, lai tās nepaliktu neizmantotas, pats ievēd tajā atbildības laukā, kur šīs spējas var rast visatbilstošāko izpausmi. Mums var likties, ka šo iespēju lauks ir par mazu, ne mums atbilstošs: taču, ja mēs, tajā ieejot, savu darbu darām kā pienākas, tad viss labais mūsos atradīs sev atbilstošu pielietojumu un izpausmi, un nesīs augļus.

Bet no otras puses, šis atbildības lauks bieži mēdz būt šaurs tikai sākumā – lai pārbaudītu mūsu pacietību un pazemību. Taču pēc tam ar neredzamu roku, atbilstoši mūsu uzticībai, tas izplešas. Un tas, kurš domāja, ka uz visiem laikiem ir atstumts malā, pēkšņi redz sevi pienācīgā augstumā. Taču arī bez šiem augstumiem var vienmēr izdarīt daudz patiesi derīga, pat, ja tā būs nepieciešams, būt pirmajam un vadīt citus. Cik gan ap katru no mums ir vēl neiestaigātas labo darbu takas, vēl neuzsāktu cēlu darbu! Palūkojies apkārt un, nezaudējot dūšu no sava necilā stāvokļa sabiedrībā, kaut pa druskai un kaut mazā mērā sāc darīt to, ko neviens nav darījis. Tādējādi tu būsi pirmais, radīsi sev jaunu darba lauku un ienesīsi atšķirību, sniegsi piemēru priekšniekiem un vadītājiem, visai sabiedrībai. Vai tieši tā nesākās daudzu cilvēces draugu darbība, kuru vārdi tiktu nozaudēti starp daudziem citiem vārdiem, ja viņi būtu gājuši kopējo un ierasto slavas un atšķirības meklēšanas ceļu, un kuru vārdi tagad mirdz sadzīves hronikās varbūt tieši tādēļ, ka viņi nebija gājuši šo ierasto ceļu, bet viņiem bija lemts cilvēces labā atklāt jaunu, pašiem savu darbības lauku?

Taču runājot tādā veidā, mēs, cenšoties nodzēst cilvēkā varaskāres garu, varam to arī «iedegt» tajos, kuriem uz to ir tieksme. Pasteigsimies par brīdinājumu atklāt, kas tad tiek prasīts no kristieša, viņam stājoties augstā amatā vai vietā. *Bet, kas no jums grib būt liels, tas lai ir jūsu kalps* (Mt. 20:26), – lūk, likums, kuru izteicis Tas, Kurš Pats visādā ziņā ir *Pirmais un Pēdējais!* (Jņ. Atkl. 1:17). Jo augstāku vietu ieņem kristietis, jo viņam jābūt pazemīgākam, strādīgākam un pašaieliedzīgākam. Priekšniecība viņam dod darbu un liek būt nomodā, rūpēs un atbildībā par visu, kas ir viņa pakļautībā. Kas to stingri ņems vērā, tam varaskāres gars atkritīs pats par sevi, jo vai tad darba vai kopīga labuma dēļ šis gars dzen savus «mīluļus» iekarot slavas augstumus? Nē, viņš tiem šajos augstumos rāda tikai greznību un dažādas baudas, paaugstināšanos un uzslavas no visiem, neko citu. Iznīciniet savā prātā šo visu – un esma pazudīs. Saredziet stāvoklī, ko sniedz augsta cieņa sabiedrībā, no tā neatdalāmo lielo atbildību gan pret cilvēkiem, gan jo vairāk

pret sirdsapziņu un Dievu – un jūs godkārīgu vēlmju vietā sajūtīsiet bailes no augstiem amatiem, un raudzīsieties uz tiem kā raugās uz augstu namu jumtiem, kur bail atrasties pat domās.

Taču kāds teiks, ka cilvēka dabā ir dabiska tieksme pēc augstā un varenā: vai tad nevajag to uzturēt un atbalstīt? Bez šaubām, vajag. Un, ja mēs to savā dvēselē saglabātu un uzturētu pienācīgā veidā, tad netīksminātos un netiktu pievilti ne ar kādiem cilvēcis-kiem augstumiem un nepieķertos tiem kā visu vēlmju virsotnēm, jo mums iedzimtā tiekšanās pēc augstā un varenā ir augstāka ne tikai par visu zemi, bet arī par visu pasauli. Tieši šī tiekšanās, glābta šķīstībā un spēkā, tad arī mūs glābtu no visiem sīkajiem pasaulīgās godkāres veidiem. Bet lai pats šādā stāvoklī nepaliktu slinks, visiem cilvēkiem bez izņēmuma Radītājs dāvā pašu augstāko mērķi. Kādu? To, uz kuru norāda un uz kuru visus aicina Evaņģēlijs. Kas var būt augstāks par apsolījumiem, kas ir tajā ietverti? Proti, pēc Evaņģēlija mācības visi mēs esam paredzēti valdīšanai kopā ar Kristu, valdīšanai pār visu pasauli, eņģeļu cienīgiem augstumiem. Šis augstais pagodinājums ir domāts visiem un ikvienam! Tiecieties pēc tā ikviens – to ne tikai neviens neaizliedz, bet tieši pretēji – viss uz to pamudina. Starp citu, kas ir tie, kuri dodas pretī šiem augstumiem un sasniedz tos? Šīs pasaules necilie, kas kļuvuši *par atkritumiem pasaulei*, kā izsakās Apustulis², proti, cilvēki, kuri ir tālu no pasaulīgās slavas un pagodinājumiem. Bet cilvēki, kuri atrodas pasaulīgās godības augstumos? Diemžēl – viņi, apburti ar savu augstumu, reti kad šai tēmai pievērš uzmanību. Par nožēlu, ar viņiem notiek tas pats, kas ar augstu kalnu virsotnēm, kuras, pārklātas ar ledu un sniegu, katru reizi, saulei austot un rietot, laistās varavīksnes staros un rietot un sajūsmina skatienu, bet pastāvīgi paliek kailas un neauglīgas, bez jebkādam dzīvības pazīmēm.

Ņemot vērā šo pieredzi, ja Dievišķās Providences svētā roka noliks mūs zemes godības augstumos, tad stāvēsim ar dievbijību, neaizmirstot savu necienīgumu un lielos pienākumus, kas uz mums

² Skat. 1. Kor. 4: 9-13.

gulstas, netīksminoties ar savu pārākumu un pastāvīgi vēršot sava prāta un sirds acis uz augstākā aicinājuma godību, uz tiem troņiem un vainagiem, ko cienīgajiem piešķir nevis cilvēku labvēlība, bet Visavaldītāja Dieva vissvētā un taisnīgā griba. Un, ja Dieva svētais Nodoms ir lēmis mums palikt zemā kārtā, tad stāvēsim tajā ar apmierinātību un uzticību, atceroties, ka mūsu Kungs ir *kalnu un ieleju* Kungs (1. Ķēn. 20:33), ka atrašanās šajā kārtā ir tikai uz laiku, un ka mēs visi esam lemti tam patiesajam augstumam, kura priekšā šīs pasaules augstumi un varenība ir vienīgi kā neskaidra ēna, kā blāvs atspīdums. Āmen.

PIEKTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA TREŠĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ

«Kungs un manas dzīvības Valdītāj!
Nedod man tukšvārdības garu!»

Redzams, ka tukšvārdība ir visai bīstams netikums, ja jau pret to ir tik daudz lūgšanu! Jo arī svētais Dāvids, kā jūs paši bieži dzirdat, pastāvīgi lūdz Dievu, sakot: *Pasargi, ak, Kungs, manu muti un sargi manas lūpas!* (Ps. 141:3). Un gudrais Sīrahs lūdzas tā: *kas manai mutei nozīmēs sardzi, prasmīgi aizzīmogos man lūpas, lai mēles dēļ es nepakristu un tā neaizrautu mani bojā?* (Sīraha gudrības grām. 22: 27).

Bet mums, brāļi, notiek pretēji, – nekas tik maz netiek sargāts kā vārds, neko tik bezrūpīgi nebārstām kā vārdus. Tie, kas varētu rādīt saprātīgu piemēru, kā jālieto vārdi, proti, cilvēki, kuri ir apveltīti ar lielisku prātu un zināšanām, nereti ir pirmie, kuri ir nevērīgi pret to un rāda pretēju piemēru.

Vai tas ir labi? Visnotaļ slikti jau tādēļ vien, ka par *ikkatru veltīgu* un vēl jo vairāk *ļauņu vārdu* – pēc mūsu Paša Kunga liecības – kādreiz būs *jāatbild tiesas dienā* (Mt. 12:36). Mums liekas, ka mūsu vārdi izzūd gaisā; tieši pretēji, tie nepazūd, bet tiek savākti un uzrakstīti uz apsūdzības plāksnēm tiesas dienai, kad visi saņems savu pelnīto atmaksu. Tādēļ liekvārdīgs cilvēks ar savām lūpām izsaka pats sev nosodījumu nākotnē. Vai tas ir nieks? Un veltīgi mēs iedomājamies – ja mūs sodīs par mūsu vārdiem, tad ar mums rīkosies pārāk bargi. Nē, šī tiesa būs taisnīga un vajadzīga, jo mums tikai liekas, ka mūsu vārdi neko nenozīmē, ka svaidīšanās ar tiem jau nav

nekas. Bet ikvienam cilvēka izteiktajam vārdam ir liels svars, un ir ļoti vērtīgi, ka par šiem vārdiem tiks prasīta atbilde.

Jo kas tad ir mūsu izteiktais vārds? Ačīmredzami, ka tas ir Paša Dieva izteiktā *radošā* vārda nospiedums. Dievā ir vārds un cilvēkā ir vārds. Un ir skaidrs, ka vārds Dievā nav tas pats, kas mūsu vārds. Dievā tas ir pats Viņa būtības nospiedums, Vienpiedzimušais Dieva Dēls. Bet arī mūsos vārds nav tukša skaņa, arī mūsos tas ir mūsu gara attēls un nospiedums, tā kā ja salasītu visus mūsu vārdus, tad mēs tajos ieraudzītu paši savu atspulgu. Vai tādā gadījumā būtu prātīgi nesargāt šo attēlu, izkropļot to ar pretīgām iezīmēm un necienīgi aptraipīt?

Turpinot domu – ar vārdu cilvēks redzamā veidā un pēc būtības atšķiras no visām pārējām ap viņu esošām būtnēm. Tā ir mūsu pārākuma pār pasauli galvenā pazīme un galvenais līdzeklis, kā tas pie radīšanas pašos pirmsākumos arī ir parādīts, kad mūsu pirmtēvs Ādams nosaucot deva vārdus visiem dzīvniekiem. Un ko tik vien nav paveicis cilvēka izteiktais vārds tīrā veidā, kā mēs to esam redzējuši pie Dieva svētajiem! Ar vārdu tie apturēja saules ritumu, noslēdza un atdarīja debesis, uzmodināja mirušos. Kurš pēc visa iepriekš minētā neatzīs mūsu izteikto vārdu un tā spēku par varas scepteri mūsu valdīšanai pār pasauli? Taču mēs vēl neesam spējīgi pilnībā rīkoties ar šo scepteri. Tāpēc vismaz negrūdisim necienīgi to dubļos un nelauzīsim to kā bez prāta. Dzīvniekiem ir dota tikai maza un vāja līdzība mūsu vārda spēkam. Bet paskatieties, kā viņi to saudzē, – lieto tikai ārkārtējas nepieciešamības gadījumā. Atnāk pavasaris, un tie, kam šī spēja dota, atver savas mutes un ar visu savu sirds dedzību dzied slavu savam Radītājam; bet gada pārējā laikā tie klusē.

Ar vārdu tiek uzturēta un vienotībā turēta visa cilvēce – tas ir mūsu savstarpējo domu, jūtu, vajadzību, prieku un bēdu, notikumu un pilnveidošanās pavadonis. Ar vārdu mums noslēpumaini tiek savienota pagātne ar nākotni, tagadne ar nākotni, tuvā saskarē nonāk tie, kuri nekad viens otru nav redzējuši. Atņemiet cilvēkiem vārdu, un cilvēku pasaulē viss apstāsies. Kāpēc tad aplāt ar grēka rūsu un padarīt nespodru zelta ķēdi, kura sasaista visu cilvēci?

Pievērsiet vēl uzmanību cilvēka izteiktā vārda sekām. Katrs pār jūsu lūpām nācis vārds nekad pie jums vairs neatgriezīsies: tas nonāks citos prātos un tiks izteikts ar citām lūpām cauri gadu gadiem un simteņiem; radīs neskaitāmu daudzumu domu un jūtu, darbību un rīcību, un, izaudzis par milzīgu koku, kas pilns dažādiem augļiem pēc to kārtas un veidiem, satiks tevi – savu radītāju – Pastarajā Tiesā. Kā gan tādā gadījumā var nerūpēties par tik auglīgu radījumu un neprātīgi pavairot veseliem tūkstošiem?

Arī tagadējā laikā vārds turpina ietekmēt personu, kas to ir izteikusi. Pirmkārt, pēc mūsu izteiktajiem vārdiem visi spriež par mums, – mūsu lūpas mums sagādā vai nu cieņu, vai arī rada pret mums nepatiku un nicinājumu. *Ar vārdiem gudrais panāk, ka viņu iemīļo, – saka Vecās Derības gudrais, – bet kas runā pāri mēram, tas apriebsies* (Sīraha gudrības grām. 20: 8, 13). Tukšvārdība reizēm tiek paciesta izklaides dēļ, kad cilvēki tur mājās putnus, kas māc runāt; bet nekad neizpelnīsies cieņu. Ja jūsos klausās, kad jūs runājat tukšu, un neizrāda nepatiku, tad esiet droši, ka šī nepatika neparādās vienīgi viņu sejās, bet ir aplēpta viņu sirdīs. Vai ir prātīgi nerūpēties par to, no kā ir atkarīga mūsu cieņa vai negods, mīlestība vai visu un ikviena nepatika pret mums?

Pat tad, ja neņemam vērā citu viedokli par mūsu valodas un vārda ļaunprātīgu lietošanu, arī tad mēs neizvairīsimies no soda, jo tukšvārdība soda pati sevi. Tukšvārdīgs cilvēks iztukšojas iekšēji: viņa prāts kļūst sīkumains, spriedumi – nesakarīgi, uzskati – tukši, pieņēmumi – neko neizsakoši vai aizspriedumaini. Vērīga cilvēka acīs tāds cilvēks līdzinās dumjam bērnam, kurš nemāk paklusēt. Tāds cilvēks nav spējīgs ne uz ko patiesi nopietnu lietderīgu, kā tas jau ir pieredzēts senatnē, kur gudrie neņēma sev par mācekļiem cilvēkus, kuri ar ilgstošu klusēšanu nespēja pierādīt spēju būt saprātīgiem un noderīgiem.

Beidzot, nedrīkst atstāt novārtā arī to, ka dvēseles tukšums un prāta nepastāvība, kas rodas no tukšvārdības, neapstājās tikai mūsu lūpās, bet pēc mūsu dabas likuma pāriet mūsu rīcībā un dzīvē. Gudri pamanīja svētais Jēkabs, sakot, *ja kāds vārdā neklūp, tas ir pilnīgs*

vīrs, spējīgs savaldīt savu miesu (Jēk. 3:2), – tā ir dabīga balva par savas mēles savaldīšanu. Pretēji tam cilvēks, kurš pieradis grēkot vārdos, drīz vien sāk grēkot arī dzīvē. Un tiešām, kāds ir slikts valdnieks un soģis? Tukšvārdīgs jeb liekvārdīgs cilvēks. Kāds ir slikts priekšniecības izteikto pavēļu pildītājs? Tukšvārdīgs cilvēks. Kāds ir slikts tēvs, dēls un draugs? Tukšvārdīgs cilvēks. Kāda ir slikta ģimenes māte? Tukšvārdīga sieva. Kur ir tenku, apmelojumu un strīdu avots? Tukšvārdīgas sievas mutē.

Tādēļ nebrīnieties, brāļi, ka Dieva vārds tik stingri vajā tukšvārdību un draud ar tiesu ne tikai par ļauniem, bet arī par tukšiem un veltīgiem vārdiem. Tas viss ir darīts mūsu patiesam labumam, jo mūsu izteiktais vārds mūs var pazudināt.

Kā tad vajadzētu lietot vārdu, lai tas nekļūtu mums par sodu?

Pirmkārt, to vajadzētu lietot ar ārkārtēju saudzību, kā to prasa vārda augstā cieņa un izcelšanās, tā lielais mērķis šajā pasaulē un ārkārtīgi būtiskā ietekme uz citiem cilvēkiem un mums pašiem.

Otrkārt, vārdu vajadzētu lietot, attiecinot uz cienīgām lietām, Dieva godam, par labu tuviniekiem un mūsu pilnveidošanai, un nekādā ziņā nelietot attiecībā uz lietām, par ko jākaunas, nešķīstām domām, kaitīgām jūtām. Nelietot meliem un pievilšanai, apmelošanai un apsūdzībām, strīdiem un ķildām.

Treškārt, pašam vērot, kā lietoju savus vārdus un ik pa laikam prasīt sev atbildi par tiem, – vislabāk katru dienu ejot gulēt.

Ceturtkārt, vērsties pie Dieva ar lūgšanu, lai Viņš Pats sargā mūsu lūpas, Pats Savā žēlastībā pasargā mūs no tukšvārdības gara, kurš ar tik lielu niknumu pašlaik saindē visu pasauli. Un – ja jau svētie Dieva cilvēki, Dāvidi, Efrēmi, Sīrahi nesaskatīja sevī pašos pietiekami daudz spēka cīņai ar šo kārdinošo un ļaundabīgo garu, vai tad mēs varam sagaidīt uzvaru pār šo garu bez palīdzības no augšienes?

Piektkārt, nepieciešams nožēlot ļaunos un veltīgos vārdus un censties tos atalgot – visdrīzāk ar tā paša vārda labās nozīmes lietošanu, atzīstot, kad vien iespējams, iepriekšējo šī vārda nepdomīgu lietošanu.

Kad mēs tā rīkosimies, mūsu izteiktais vārds pakāpeniski atbrīvosies no visām nepilnībām un beidzot kļūs par to, par ko tam ir jākļūst – par Dieva *radošā* vārda dzīvudarošu atbalsi mūsos, par mūsu šķīstas pastāvēšanas gaišu atbalsi, par spēcīgu instrumentu mūsu valdīšanai pār radīto pasauli, par svētu ķēdi, kas mūs saista ar visu cilvēku dzimumu, par uzticamu vidutāju tam, lai pavēstītu citiem to, kas ir labs mūsos, un saņemtu no citiem to, kas mūsos nepietiek, – citiem vārdiem, par mūsu pilnveidošanās un pieaugšanas pilnībā vienmēr gatavu ieroci un ķīlu. Āmen.

SESTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA TREŠĀS NEDĒĻAS PIEKTDIENĀ

*«Kungs un manas dzīvības Valdītāj!
Dāvini man, Savam kalpam, šķīstības garu!»*

Ja nu ko, tad šķīstības garu mums jāprasa no augšienes, jo, lai saglabātu šo tikumu, mums jācīnās ar paša dabu. Kā teicis sv. Jānis Pakāpnieks, – *kur tiek uzvarēta daba, tur nepieciešama tādas būtnes klātbūtne, kas ir augstāka par mūsu dabu.* «Veltīgi tu cīnīsies», – turpina tas pats svētais padomdevējs, – «un dzīsi no sevis projām miesas nešķīstības garu ar filozofiskiem pierādījumiem un retoriku, tādēļ ka viņš arī no savas puses var mums piedāvāt ne mazums lietu, kas saprātam rada, un sacensties ar mums ar no prāta izrietošiem spriedumiem. Tādēļ tas, kurš vēlas pārvarēt miesu pats no sevis, ir kā akls staigātājs tumsā. Noliec Dieva priekšā savas esības nespēku un atzīsti Viņa priekšā visu savu bezspēcību – tad ne jutekliskā veidā saņemsi no Viņa arī šķīstības sāvanu».

Tam, kurš vēlas būt šķīsts, bez kopējas, pēc iespējas biežāk atkārtojamas lūgšanas par šķīstības gara dāvāšanu, pēc svēto tēvu ieteikuma, vienmēr pa rokai jābūt arī īsai personīgai lūgšanai – gadījumam, kad uzmācas grēcīgi kārdinājumi. Proti, kad sajūtīsi, saka tēvi, ka tavā sirdī no skatīšanās, klausīšanās, vai pati no sevis mostas nešķīsta miesas iekāre, tūdaļ virzi savas domas pie Kristus ar lūgšanu pēc palīdzības, un turi savas domas lūgšanā, līdz saņemsi stiprinājumu. Tādā veidā, novēršot savu uzmanību no grēcīgās dzirksts, kura iekritusi tev sirdī iedomas veidā, tu ar šo pašu it kā atņemsi tai

gaisu un tā caur to nodzisīs. Bet, kad būs nepieciešamība, tad nāks žēlastības rasa tās apdzēšanai.

Pēc lūgšanas nekas tik ļoti nesargā šķīstību kā gavēnis un darbs. Izņem no katla apakšas zarus – nodzisīs uguns; liedz miesai lepnus ēdienus un sāta sajūtu – un apdzīs juteklības iekāre. Darbos noslogotam ķermenim nav laika domāt par kaislīgām vēlmēm: tas pēc darba meklē mieru un klusumu. Tieši pretēji, neizsmeļams saldkaisles avots ir slinkums un bezdarbība. Tādēļ tas, kurš domā saglabāt šķīstību pārmērībā un greznībā, līdzinās tādām, kas, atrodoties purva vidū, cer palikt tīrs. Varbūt viņš paspēs saglabāt miesas tīrību, bet noteikti pazaudēs dvēseles šķīstību.

Līdzīgā veidā tam, kurš vēlas saglabāt dvēseles un miesas šķīstību, nepieciešams izvairīties no visām situācijām, kur tā redzamā veidā var tikt aptraipīta. Tādām – pēc svētā Ījaba piemēra – ir jānoslēdz acis, dzirde un visas savas jūtas. Jo ne velti pravietis mūsu jūtas sauc par logiem, caur kuriem mūsu dvēselē ienāk nāve. Visi grieķi mīl ienākt pa šiem logiem, un nekas tik bieži caur tiem neienāk kā miesas kārtības, tādēļ arī nepieciešams sargāt šos logus un nevērt tos vaļā neapdomīgi. Taču, kad pienāk situācija, kad kāda iemesla dēļ vairāk nav iespējams neredzēt un nedzirdēt kārdinājumus, tad tādos gadījumos ir nepieciešama garīga pretinde. Par šādu līdzekli laikā, kad apkārt valda kārdinājumi, bez sirds lūgšanas vēl var kalpot domu vēršana uz Kristus Krustu un Viņa visšķīstajām brūcēm, vai aizdomāšanās par savu nāvi un kapu. Tādējādi kārdinājuma inde ātri un drošā veidā zaudē savu spēku.

Pēc svēto tēvu mācības, liels pasargājums šķīstībai ir arī pazemīgs gara un sirds stāvoklis: vai tādēļ, ka Dievs visvairāk lūkojas uz pazemīgajiem, – un kur krīt Viņa skatiens, tur ir klātesoša arī Viņa žēlastība, no turienes bēg ikviens kārdinājums un grēks, – vai arī tādēļ, ka pazemības īpašības ir pamazināt un apspiest cilvēkā visu, kas iziet ārpus robežām, attiecīgi, arī miesas un asins iekaršanu. Pretēji tam, lepnība un augstprātība, īpaši apvienota ar tuvākā nosodīšanu, pēc garīgajā cīņā pieredzējušu cilvēku pieredzes visātrāk pakļauj pašu ārēji pilnīgāko cilvēku miesas nešķīstības kārdinājumam: lai

gūst mācību nelielīties ar savu tikumību, redzot sevī iekšēji tik smagu vainu un ievainojumu.

Domāšana par garīgām lietām un no tā izrietošā mīlestība uz tām, īpaši mīlestība pret Kungu un Mūsu Glābēju, pret Viņa svētajām ciešanām un Krustu, tāpat ir aizsardzības līdzeklis miesas un dvēseles šķīstībai. «Šķīsts cilvēks», – māca svētais Jānis Pakāpnieks, – «mīlestību atstaro ar mīlestību un miesīgo uguni dzēš ar garīgo uguni».

No otras puses, šķīstību pasargā domas par mūžīgām mokām un elles uguni. Šī uguns pati par sevi dedzinās, bet tagad tā var atvēsināt un glābt no kaislību liesmām, kad dzīvi to iztēlojamies. Kāds svētais, nebūdams apmierināts ar šīs uguns iztēlošanos savā prātā, nolēma izjust jau iepriekš tās nežēlību pret savu ķermeni. «Tu aicini mani uz grēku», – viņš teica, – «tad paskatīsimies, vai esi spējīgs paciest tās moka, kas tev draud par grēkiem!» – un ar šiem vārdiem uzlika pirkstu uz degošas sveces. Uguns radītās sāpes nodzēsa miesīgo uguni.

Tas pats, kas aizdedzina miesas kārtības, var tikt lietots ar labumu kā ārstniecisks līdzeklis pret kaislību. «Vai tevi uzrunā», – jautā svētais Rostovas Dimitrijs, – «zārkā trūdošas miesas sejas skaistums? Un tā, kad šis skaistums, vēl dzīvs būdams, sāks uzrunāt tavu sirdi, iedomājies to gulošu zārkā, neglītu, satrūdējušu un smakojošu, – un tas pazaudēs savu spēju tevi vilināt».

Ar šādiem un līdzīgiem līdzekļiem mums nepieciešams sevi norobežot, brāļi, no miesīgo nodomu uzbrukumiem. Ja tas ir nepieciešams, vajag cīnīties līdz asinīm, bet no cīņas iznākt kā uzvarētājam. Jo jāuzvar ir noteikti – tādēļ, ka *Dievs mūs nav aicinājis, kā māca Apustulis, nešķīstībai, bet svēttapšanai* (1. Tes. 4:7). *Ne netikļi, ne elku kalpi, ne laulības pārkāpēji*, – viņš turpina, – *neiemantos Dieva valstību* (1. Kor. 6:9). Un tā kā šādi cilvēki parasti mīl sevi māt ar to, ka viņu grēks neesot nekas liels, ka viņi it kā pildot vien dabas likumus, ja arī kaitē kaut cik, tad sev, nevis citiem, pie tam viņiem nereti ir mīksta sirds, līdzjūtība pret tuvākajiem un citas labas īpašības, ar ko viņi sevi arī nomierina, līdzīgi kā ar Dieva žēlsirdību. Taču apustulis, šo visu ņemot vērā, pasludina savu tiesu pār laulības pārkāpējiem, sakot: *neglaimojiet sev un nepievilieties!* Jūs,

viņš it kā saka, cerat, ka, neskatoties uz savas miesas nešķīstību, ar dažu tikumu palīdzību izmuksiet no debesu dusmības, ka tiksiet pielaisti šķīstajai un svētajai Dieva Valstībai. Nē, tas ir nožēlojams apmāns un glaimošana sev – *neglaimojiet sev un nepievilieties! Ne netikļi, ne elku kalpi, ne laulības pārkāpēji Dieva Valstību neiemantos*. Kādēļ? Tādēļ, ka tajā nevar ieiet nekas, kas ir nešķīsts. Un vai esat pamanījuši, kādā vietā Apustulis noliek netikļus un laulības pārkāpējus? Vienviet ar elku kalpiem, it kā šiem netikumiem piemistu viena un tā pati īpašība. Bet viņiem patiešām ir vienas un tās pašas īpašības – elka kalps ir kā laulības pārkāpējs, jo savu sirdi, kuru paredzēts veltīt vienīgi patiesajam Dievam, Kam viņa arī ir radīta, viņš atdod elkam, un tādā veidā tiek pārkāpta mīlestības un uzticības savienība. Tā arī laulības pārkāpējs ir elku kalps, jo tā vietā, lai atdotu savu sirdi Dievam un savam Radītājam, tāds to atdod radībai, darot no tās sev elku.

Pārāk pār visu glabāsim visupirms savu sirdi šķīstībā, mīļotie, lai no kaislībām pasargāta sirds saglabātu arī miesu no nešķīstības.

Nepaļausimies ne uz kādu savu iedomāto stingrību un šķīstību. «Neuzticies», – saka svētais Pakāpnieks, – «savai nīcīgai miesai visas savas dzīves laikā, un nepaļaujies uz viņas atturību, kamēr nestāsies Kristus priekšā». Tikai tur, kur nebūs vairs nekāda ienaidnieka, proti, Debesīs, pie mūsu Kunga Kristus, tikai tur varēs nodoties pilnīgam mieram. Bet šeit, kamēr dzīvojam, mēs staigājam starp lamatām, un tādēļ mums ir nepārtraukti jābūt modriem.

Kāds jautās, – ko gan darīt tādām, kam ir piekritusi nelaime sevi nodot miesas kaislībām un kas ir saistīts ar grēcīgu ieradumu? To pašu, mīļotie, ko darām, kad esam nogrūsti kādā dziļā un stāvā aizā: apzinoties savu stāvokli, norobežojot sevi ar Kristus Krustu, piesaucot palīgā Dievu un Sargeņģeli, sākt izkļūšanu no aizas – ja tas ir nepieciešams, kārpīties ar kājām un rokām, bet tikai celties augšup, kaut vai tikt apbērtiem ar zemi un akmeņiem, bet kāpt augšup, kaut vai just ievainojumus un sāpes visos ķermeņa locekļos, bet tikai kāpt augšup, kaut vai ik pa laikam slīdēt no klints un krist, taču atkal celties un kāpt augšup. Kad tā rīkosimies un no savas puses

darīsim visu, kas vien mūsu spēkos, tad – esi pārliecināts, mūsos parādīsies neuzvarams spēks un vīrišķība, neredzama roka mūs balstīs, un droši vien radīsies arī redzama palīdzība, ko būs sūtījis Tas, Kurš atstāj deviņdesmit deviņas aitas un meklē kalnos to vienīgo – nomaldījušos. Āmen.

SEPTĪTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA CETURTĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ

«Kungs un manas dzīvības Valdītāj!
Dāvini man, Savam kalpam, pazemības garu!»

Tik bieži mēs atkārtojam šo lūgšanu kopā ar altāra kalpotājiem, ja ne ar lūpām, tad vismaz domās. Bet vai tiešām daudzi patiesi vēlas sasniegt šo brīnišķīgo pazemības tikumu? Diemžēl pasaules gars, atklātas vai apslēptas lepnības un godkāres gars, tik ļoti ir uzkundzējies pār kristiešiem, ka pazemības tikums gandrīz ir nonācis vispārējā aizmirstībā, un, ja arī turpina vēl skaitīties kā viens no tikumiem, tad kā reta parādība, kas kādreiz tikusi izmantota, bet tagad derīga vienīgi kādiem īpašiem, tā teikt, tikumu kārotājiem.

Starp citu, kurš no tikumiem ir viskārotākais visiem – pazemība? – es saku, visiem, jo Pats Kungs par sevi liecina: *bet Es uzlūkoju nabagu un kam sagrauzts gars un kas Manu vārdu bīstas* (Jes. 66:2). Un vai mēs paši nejūtam īpašu gandarījumu, kad mēs satiekamies ar patiesi pazemīgu cilvēku, īpaši, ja viņš ir arī apdāvināts?

Lai mēs mīlētu pazemību un nedomātu, ka tā mūs var pazemot vai traucēt dzīves ceļā uz mūsu paaugstināšanos, ar šo tikumu ir apsoltā balva – paaugstināšana. Līdzīgi kā par pretēju netikumu – lepnību – par kuru tiek draudēts ar sodu, ar pazemošanu: «*Jo katrs, – ir teikts Lūkas evaņģēlijā, – kas pats paaugstinās, taps pazemots, bet, kas pats pazemojas, taps paaugstināts*» (Lk. 14:11). Un tā kā to saka Pats Dievs, Kas nav nepatiess Savos vārdos, tad pieredze nepārtraukti apstiprina sacīto. Cik gan nav lepmu cilvēku,

kas ir nogrūsti zemē un pazemoti, un cik gan ir pazemīgo – kas ir tikuši paaugstināti!

Taču mūs diemžēl nekas neskar un nepievērš pazemībai – ne Dieva vārds, ne mūsu pašu pieredze. Būt lepnam, augstprātīgam, uzskatīt sevi labāku par citiem, nicināt sev līdzīgos, meklēt pārākumu, atšķirties, – lūk, kas mums ir kļuvis par nepieciešamību. Kāpēc? Sevis nepazīšanas dēļ, tāpēc, ka nepievēršam uzmanību saviem trūkumiem. Tas, kurš pats sevi labi pazīst, lai arī ar kādiem talantiem nebūtu apveltīts, vienmēr būs pazemīgs. Kādēļ? Tādēļ, ka pie visiem mūsu talantiem mūsos vienmēr ir daudz trūkumu un, attiecīgi, arī iemesli pazemībai – gan dabīgi, gan arī no mums atkarīgi. Un ievērojiet – gudrais Radītājs, sargājot mūs no lepības, dāvājot cilvēkam kādā jomā izcilus talantus, gandrīz vienmēr atņems tādām cilvēkam spējas uz dažām pavisam vienkāršām lietām, vai arī pievienos talantiem kādu acīmredzamu, sajūtamu trūkumu. Tā, piemēram, cilvēkiem, kuri ir apveltīti ar diženu prātu, bieži nav nekādu runas dāvanu, viņi nespēj uzrunāt citus; tie, kam dāvāta laba atmiņa, nav īpaši spriest spējīgi; vizuāli skaisti cilvēki nereti ir tuvredzīgi vai pamulķi. Pašiem mūsu talantiem, ātri sasniedzot robežu un sastopot nepārvaramus šķēršļus, ir jānoved mūs līdz pazemībai. Tu, piemēram, atšķiries ar izcilu prātu, plašām zināšanām, tātad tev jo vairāk nekā kādam citam vajadzētu zināt, kāda nozīme un jēga ir cilvēka prātam un visām mūsu zināšanām; kā šis prāts, runājot ar Sālamana vārdiem, ar pūlēm apjēdz to, kas ir uz zemes, bet to, kas ir debesīs, kas ir aiz jutekliskās pasaules, ne iepazīt pats ar saviem spēkiem, ne noteikt nespēj. Mūsu daudzo talantu un spēju nepastāvība un vājums tāpat ir patstāvīgs pamudinājums tam, lai mēs nepaaugstinātos. Tu tagad esi apdāvināta ar veselību un skaistumu, kurš tevi mudina paaugstināties citu priekšā, bet vai ilgi varēsi lielīties ar šo savas sejas skaistumu, ar šo sārto vaigu un lūpu toni, šo, tā dēvēto, debešķīgo bet bieži vien, ellišķīgo, skatienu? Rīt piemeklēs slimība – un viss skaistais būs zudis, parīt piemeklēs skumjas un bēdas – un viss novītīs. Vēl pēc kāda laika tu iemantosi sirmu galvu – un tad tu kļūsi tāds pats kā pārējie. Vai labāk ar to visu nelepoties pārējo vidū, un tas pelnīti tiks pieskaitīts kā tikums?

Ja pēc visa tā pievērst kaut nejaušu skatienu mūsu tikumības nepilnībām, atcerēties tīšus un netīšus mūsu grēkākrišanas brīžus, tad katram no mums atvērsies neizsmejams pamudinājumu avots pazemībai. Jo cik gan daudz katram ir neizpildītu, vai nevērīgi izpildītu pienākumu! Cik daudz ir garām palaistu iespēju izdarīt labu, vai arī esam paveikuši kaut ko labu, bet esam to darījuši savtīgi un tikai daļēji! Cik daudz tiešu un acīmredzamu sliktu tieksmju un drūmu lietu! Turklāt cik daudz netikumīgu domu un jūtu! Ir vērts ik pa laikam ieskatīties savā sirdī, pārskatīt savas domas, jūtas un darbus, un katrs ieraudzīs, cik viņš savā garā vēl ir mazs un sirdī nešķīsts, cik ir tāls no tā, par ko varētu un vajadzētu kļūt!

Ja kādam no mums šo un daudzu citu iemeslu dēļ radīsies svēta vēlēšanās ne tikai lūgties ar lūpām pēc pazemības gara, bet arī patiesi iegūt šo svētīgo tikumu, tas lai zina, ka pazemība ir tāds dvēseles stāvoklis, kurā dvēsele, iepazīsusi visu savu vājumu un nešķīstību, nepavisam nav augstās domās par sevi. Lai šāds cilvēks pastāvīgi cenšas sevī atklāt visu labo, izskaust visu slikto, nekad neuzskata sevi par pilnību sasniegušu, bet gaida to no Dieva žēlastības, nevis no savām pūlēm.

Pazemīgam cilvēkam vienmēr piemīt zināma svēta neuzticēšanās sev, sava prāta un gribas spēkiem: tādēļ viņš ir piesardzīgs, pieticīgs un kluss visos savos vārdos un darbos. Tāds nekad neatļausies izteikt nekaunīgus spriedumus, it īpaši par cilvēkiem vai lietām, kas ir augstākas par viņu, un it īpaši ticības noslēpumiem. Pazemīgs cilvēks īpaši vairās no uzslavām un augstiem pagodinājumiem, tāpēc pats tos nekad nemeklē, bet ir priecīgs, kad tie paiet viņam garām. Tāds labprāt citiem dod priekšroku visā, pašos labākajos darbos. Bet, kad jārāda piemērs, viņš ir pirmais. Pazemīgs cilvēks bez sarūgtinājuma, dažreiz pat ar prieku uzņem neveiksmes un sarūgtinājumus, jo viņš zina, cik tas būs noderīgi tam, lai viņš iekšēji varētu laboties. Tādēļ viņš nav ļaunatminīgs, vienmēr ir gatavs piedot saviem pāridarītājiem un atdarīt viņiem par ļauno ar labu. Lūk, tādas ir pazemības redzamās pazīmes. Tā mīl slēpt savus tikumus, tieši pretēji – tā mīl atklāt savus trūkumus, ja vien tas nekļūst par kārdinājumu tuvākajam.

Bet no kā mums mācīties pazemību? Vismazāk no pasaulīgās gudrības. Prāts pēc savas dabas, kā skaidro svētais Pāvils, *dara uzpūtīgus* (1. Kor. 8:1), proti, dara augstprātīgu un nosliec cilvēku uz lepnību un paaugstināšanos. *Vienīgi mīlestība ceļ* – darot pazemīgu, savienojot, nostiprinot. Vislabāk pazemības tikumu mācīties no svētajiem Dieva cilvēkiem, kuri mums ir atstājuši visaugstākos pazemības piemērus, kā, piemēram, Ābrahāms, kurš, būdams pagodināts ar īpašām Dieva atklāsmēm un ieguvis augsto Dieva drauga nosaukumu, nepārstāja sevi saukt par zemi un pīšļiem. Svētais Dāvids, kuram ne ķēniņa kārta, ne pravieša nosaukums nebija par šķērslī teikt par sevi: *bet es esmu tārps un ne cilvēks, cilvēku apsmiets un ļaužu nievāts* (Ps. 22:7). Svētais Pāvils, kurš, būdams pirmais no apustuļiem pēc darbiem, pazemīgi grēknožēlā saka, ka viņš ir *pirmais no grēciniekiem*.

Bet lai mēs vēl dedzīgāk mācītos šo mūsu patmīlībai tik grūti izturamo tikumu, mums jāatceras, ka par pazemības skolotāju mums ir uzņēmies būt Pats Kungs un Pestītājs. *Mācieties no Manis*, – Viņš saka, – *jo Es esmu lēnprātīgs un no sirds pazemīgs* (Mt. 11:29). Kādu mācību gan Viņš mums nav atstājis, kādu pazemības piemēru nav pasniedzis? Pašā Savā ienākšanā mūsu pasaulē Viņš kā visu cilvēku Valdnieks un Kungs varēja savu šupulī apjozt ja ne ar greznību, tad ar ērtībām, bet kur Viņš dzimst? Alā. Kur guļ jaundzimušais? Silē. Lūk, pazemības piemērs jums, bagātie! Hērods uzsūta Viņam vajāšanas, Viņa dzīvība bija briesmās, – un kas notiktu, ja Viņš pret vajātāju uzsūtītu kaut vienu no tiem divpadsmit Eņģeļu leģioniem, kuri vienmēr bija gatavi izpildīt Viņa pavēles? Bet Viņš, vajātais, pazemīgi glābj Savu dzīvību, bēgot uz Ēģipti! Lūk, pazemības piemērs jums, šīs pasaules varenie!

Jānis iziet tuksnesī pie Jordānas sludināt grēku nožēlu un krista ļaudis grēku atlaišanai, – vai šeit ir vieta Tam, kurš nav izdarījis nevienu grēku un tādēļ ir nācis pasaulē, lai izkaustu ikkatru grēku ar Savu taisnību? Un ko nodomās, ja bezgrēcīgais prasīs šo kristīšanu un saņems to? Bet Kungs lūdz šo kristīšanu un pieņem to pazemīgi no Sava Priekšteča. Lūk, pazemības piemērs jums, kuriem pārāk

svarīgs ir cilvēku viedoklis par jums un bažas par to, ko par jums cilvēki padomās, par jums, kas izvairieties darīt labus darbus! – Un ko domāt par Golgātu? Tas jau vairāk nav piemērs, bet var teikt, pazemības brīnums, kura priekšā visi mūsu sasniegumi un sasniegtā pieredze pazemībā nav nekas!

Un tā, pazemību meklējošā dvēsele, mums ar tevi nav nepieciešams daudz domāt, ko izvēlēties sev par pazemības padomdevēju un paraugu – par to mums kalpo Pats Kungs un mūsu Pestītājs. Šim mērķim mums ir jānodod sevi Viņam pilnībā, kā mazs bērns tiek nodots skolotājam, un klausīsimies tajā, ko Viņš mums vēstīs. Cilvēki var tikai mācīt un dot padomus, bet Kungs iemācīs simtkārtīgi labāk un atklās Sevī pilnīgu piemēru tam, ko Pats māca, un piešķirs mums spēkus piepildīt iemācīto darbos. Āmen.

ASTOTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA CETURTĀS NEDĒĻAS PIEKTDIENĀ

*«Kungs un manas dzīvības Valdītāj!
Dāvini man, Savam kalpam, pacietības garu!»*

Uz šo lūgšanu nav nepieciešams lūdzejus īpaši mudināt, jo kuram gan pacietības gara ir par daudz? Mēs visi tā vai citādi ciešam, visiem mums dabīgi ir vairīties no bēdām un skumjām, tādēļ katram nepieciešams vīrišķības un pacietības gars, lai nesalīktu zem skumjām, neiekristu mazdūšībā un kurnēšanā.

Bet kur ņemt šo pacietības garu? – Paša sirdī? Ak, viņa pirmā atsakās ciest, sāk sisties nemierīgi pie katra mazākā neapmierinājuma, kad pārņem lielas bēdas – vaid no sāpēm. – Vai pašā saprātā? Prāts ir gatavs ik pa laikam skatīties vēsi uz nelaimēm, bet tikai ik pa laikam. Un kas no šī vēsā skatiena? Jaunas skumjas dvēselē, jauns smagums sirdī. – Vai pie sev līdzīgiem cilvēkiem? Bet katram ir sava bēda, pie tam cilvēki ir spējīgāki ar mums dalīties priekos, nevis mūsu skumjās, un, daloties ar mums bēdās, spējīgāki ar mums raudāt, nevis nožāvēt mūsu asaras. – Vai dzīves apstākļos? No tiem visvairāk arī rodas mūsu sarūgtinājumi, mūsu skumjas un nelaimes, skatiens uz cilvēku pasauli ir pats vājākais mierinātājs. – Vai dabā un tās stingrajā kārtībā? Bet pati dabas harmonija un krāšņums ir kā pārmetums mūsu nabadzībai. Pie tam tāda cilvēka skatiens, kas cieš, apejot tās iepriecinošās un nomierinošās lietas, kas ir dabā, apstājās parasti pie tā, kas dabā šķiet drūms un mulsiņošs, un vai maz tam piemēru?

Tādējādi tāda cilvēka domas, kas cieš, līdzīgi kā Noas palais-
tais balodis, nerodot nekur – ne sevī, ne ārpus sevis – nomierinošu
patvērumu, dabīgi tiecas uz debesīm. Iekšējā, ne ar ko neapklusi-
nāmā, sajūta saka priekšā ikvienam, ka tur – debesīs – ir spēks rast
mierinājumu katram nespēkam, ir prieks, kas ir spējīgs padzīt visas
bēdas, ir dzīvība, kas vispār nepazīst nāvi un iznīcību.

Un kas ir pats pārsteidzošākais – spēcīgu vilšanos un bēdu brīžos
vislielākais grēcinieks tāpat ik pa laikam paceļ savas acis uz debe-
sīm un gaida palīdzību un pacietības garu no turienes. Bet kā labad?
Lai, saņemdam visus savus spēkus, no jauna tiektos sasniegt tās
pašas vai līdzīgas neprātīgās ieceres! Vai tādiem censoņiem var vē-
lēt pacietības garu? Nē, Kungs, dod viņiem nevis pacietības garu,
bet mazdūšības un izmisuma garu viņu nelikumīgo ieceru sasnieg-
šanai, lai izprot, ka veltīgi novērsušies no Tavas bauslības, veltīgi
iedomājušies, ka atradīs pasaulē un miesā to, ko var iegūt vienīgi
pie Tevis. Atņem mums pašiem pacietības garu, ja mēs to nelietojam
mīlestības un dievbijības mērķu sasniegšanai, bet gan kalpošanai
pasaulei un kaislībām.

Lūgšanu pēc pacietības ir tiesīgs pienest tāds, kurš cieš par tais-
nību vai taisnības dēļ. «*Kungs un manas dzīvības Valdītāj, dāvini
man, Savam kalpam, pacietības garu*», – var nekaunoties teikt cil-
vēks, kuru nomāc rūpes par ģimeni un nabadzība, – «lai nekurnu
par savu smago likteni, lai spēju ar manu roku darbu audzināt ma-
nus bērņus, lai, vajadzības spiests, nenododu šīs rokas apmānam un
laupīšanai». «*Kungs un manas dzīvības Valdītāj, dāvini man, Savam
kalpam, pacietības garu*», – var nekaunoties teikt cilvēks, apveltīts
ar augstu varu un godu, – «kaut es spētu veikt kā pienākas man uztī-
cēto kalpošanu, neaizmirstot un neatmetot neko, kas kalpo kopējam
labumam; lai svētīgi mācos panest visu cilvēcisko ķildu smagumu,
lai esmu visiem viss, nežēlojot nedz savus spēkus, nedz savu mieru,
neapjūkot nekādu grūtību un neveiksmju priekšā». «*Kungs un ma-
nas dzīvības Valdītāj, dāvini man, Savam kalpam, pacietības garu*»,
– var teikt kalps, kurš kristīgi vēlas kalpot savam kungam, – «lai es
spēju bez kurnēšanas paciest mana kunga iegribas un nežēlību, lai

nekrītu kārdinājumā no sliktajiem greznības un grēka piemēriem, ar kuriem esmu aplenkts, lai nekad neizlaižu no skatienu to mūžīgo balvu, kuru Tu esi apsolījis visiem Saviem uzticīgajiem kalpiem Savā valstībā». «*Kungs, Manas Dzīvības Valdītāj, dāvini man, Savam kalpam, pacietības garu*», – var teikt pats pēdējais no noziedzniekiem, kad viņš, ienīzdams savu iepriekšējo nelikumīgo ceļu, ir nolēmis lietot pacietības garu, ko tagad lūdz, pelnītā soda pacietīgai paciešanai, lai sevī uzvarētu tieksmi grēkot, lai attīrītu savu dzīvi un sirdsapziņu ar grēku nožēlu un labiem darbiem.

Lai šie cilvēki un tiem līdzīgie droši lūdz pacietības garu, jo viņi var būt droši, ka viņiem netiks atteikts. Jo mūsu dzīvības Valdnieka un Kunga priekšā visvēlamākā ir mūsu gatavība panest ciešanas un kārdinājumus. Tādus cilvēkus Viņš nekad neatstās bez Savas palīdzības.

Kāds, iespējams, sacīs, – «Bet kā gan tā? Es jau ilgi nežēlīgi ciešu, kvēli lūdzos, saucu pēc palīdzības, lūdzu vismaz pacietības garu un neredzu to sevī, nejūtu nekādu iepriecinājumu un drosmi!» – Lai kurš tas arī būtu, kas cieš šādā veidā, - lai tev ir zināms, ka Dievs dzird tavu lūgšanu, redz tavas ciešanas, jūt tev līdzī, neredzami tevi sargā un gatavo tev uzvaras vainagu un balvu. Jo kā gan Viņš varētu neredzēt tavas asaras un nejust līdzī tām? – Tas Viņam nozīmētu atteikties no Paša visredzības un Paša būtības, kas ir mīlestība un žēlsirdība. – Kādēļ gan tev netiek dota drosme un pacietība? – Varbūt tāpēc, ka tev drošāks un derīgāks ir mazdūšības stāvoklis, nevis vīrišķība, lai tu, izejot cauri šim kārdinājumam, iepazītu visu savas cilvēcīgās dabas bezspēcību un liktu visu savu cerību vienīgi uz Dievu. Var būt pat tā, ka spēja, ko tu lūdz, tev jau ir dāvāta, bet tu to neredzi tikai tādēļ, ka iedomājies to saņemt ne tādā veidā, vai ne tajā mērā, kā tā jau ir dāvāta. Patiesībā, ja tu turpini lūgties un paļauties, tad tevī jau ir vismaz pacietības gara aizmetnis. Jo šis gars atklājas ne tāpēc, lai tu nejustu savu bezspēcību un savas ciešanas, neraudātu un nesauktu pēc palīdzības, ne tāpēc, lai netiktu saliekts zem bēdu un kārdinājumu smaguma un nekad nekrītu, bet tāpēc, lai nekrītu pavisam un nepazaudētu ticību un paļāvību. Tevis spēcīnāšanai tavā krusta ceļā mēs varam un mums ar Apustuli ir jāsaka tev viena lieta,

ka Dievs ir uzticīgs un nevienam un nekad nav pieļāvis *jūs pārbaudīt pāri par jūsu spējām, bet darīs pārbaudījumu tādu galu, ka varat panest* (1. Kor. 10:13).

«Bet man», – kāds sacīs, – «jau nekas cits nav atlicis ko gaidīt un vēlēties kā vien tikai nāvi». Un kas gan no tā slikts, mīļotais Kristus cietēj, ja arī nāvi? Vai tad tu tāpat nemirtu, ja būtu pats laimīgākais cilvēks pasaulē un ja viss būtu tavā varā? Nāve ir neizbēgams notikums visiem un katram. Par vienu lietu vajadzētu rūpēties visiem, proti, lai mēs aizietu mierā Kungā, ar patiesu grēku nožēlu un ticību Pestītājam. Tādā gadījumā nāve nav zaudējums, bet miera iemantošana no rūpēm un bēdām. *Svētīgi mirušie, kas mirst Kungā (..) tiešām, saka Gars, lai tie atdusas no savām pūlēm* (Jņ. atkl. 14:13).

«Bet mani», – iebildīs cietējs, – «satrauc ne pati nāve, bet doma par to, kas notiks ar manu ģimeni, kādā veidā un ar ko viņi, nabadziņi, paliks?» – Paliks ar To, kurš Sevi sauc par Tēvu bāreņiem un Aizstāvi atraitnēm, Kura rokās ir visu cilvēku likteņi, Kurš trīs jaunekļus degošā ceplī pasargāja neskartus, Kurš no mazuļa, atdota upes viļņiem, izveidoja vadoni Israēla tautai un dievu faraonam. Kas notiks ar tavu ģimeni? Notiks tas, ko mēs ar tevi nevaram pat zināt, bet kas jau sen no mūžības ir nolikts Dieva nodomā, – notiks tas, kas visādā veidā var kalpot tavas ģimenes patiesajam labumam. Un tava ģimene, protams, piedzīvos ciešanas un pacietīs visu to, bet šī pacietība kalpos par aizsardzību no kārdinājumiem pēc greznības un varbūt simtkārtīgi tiks atalgota vēl šajā pasaulē. Patiesībā, cik daudz ir tādu piemēru, kad no ģimenēm, kuras ir pašas nabadzīgākās, kurās aug bāreņi, nāk paši brīnišķīgākie cilvēki, taču tikmēr tur, kur it kā vislabākais ir ticis izmantots bērnu audzināšanai un izglītošanai, rodas ģimenes locekļi, kas rada tai tikai bēdas un nepatīšanas.

Ar šīm un līdzīgām pārdomām lai stiprinām sevi, brāļi, zemes ciešanu un zaudējumu ceļā, iedvesmojoties no Paša mūsu Kunga un Glābēja piemēra, *kas Viņam sagaidāmā prieka vietā krustu ir pacietis, par kaunu nebēdādams, un ir nosēdies Dieva tronim pa labai rokai* (Ebr. 12:2), sagatavodams uzvaras vainagus visiem īsteniem cietējiem. Āmen.

DEVĪTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA PIEKTĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ

«Kungs un manas dzīvības Valdītāj!
Dāvini man, Savam kalpam, mīlestības garu!»

Dāvini: *jo ja es runātu ar cilvēku un eņģeļu mēlēm un man nebūtu mīlestības, tad es būtu skanošs varš vai šķindošs zvārgulis.*

Dāvini: *jo ja es pravietotu un ja es zinātu visus noslēpumus un atziņas dziļumus, un ja man būtu pilnīga ticība, ka varētu kalnus pārceļt, bet nebūtu mīlestības, tad es neesmu nekas!*

Dāvini: *jo ja es visu savu mantu izdalītu nabagiem un nodotu savu miesu, lai mani sadedzina, bet man nebūtu mīlestības, tad tas man nelīdz nenieka.* (1. Kor. 13: 1-3).

Tik augsti mīlestības dāvanu vērtē svētais apustulis Pāvils, no kura mēs esam ņēmuši šos vārdus! Viņš to sauc par pilnības saiti, visas pilnības vainagojumu, liek to ne tikai augstāk par pravietojušiem, mēļū un zināšanu dāvanām, bet arī augstāk par pašu ticību un cerību: *jo lielākā no tām ir mīlestība.* Savādāk arī nemaz nedrīkst izturēties pret šo tikumu, jo Pats mūsu Kungs un Dievs, pēc svētā Evaņģēlista liecības, *ir mīlestība,* un tikai tas, *kas paliek mīlestībā, tas paliek Dievā un Dievs viņā* (1. Jņ. 4:16).

Bet kas tā ir par mīlestību, kas tik augsti tiek vērtēta? Acīmredzot ne jau tā, kas valda pasaulē. Taču jāsaka, ka pasaule arī ir piepildīta ar mīlestību, tikai kādu? Uz to atbild tas pats apustulis, sakot: *jo viss, kas ir pasaulē, ir miesas kārība, acu kārība, un dzīves lepnība* (1. Jņ. 2:16). Šī nešķīstā, miesīgā mīlestība nav tāda, kas sniedz

mierinājumu, bet gan sadusmo un sanikno; tā nerada, bet izkropļo; ar šo mīlestību tiek izpostīts svētīgais ģimenes pavarda klusums un svētums; mokās ciemi un pilsētas; tās dēļ kā upe plūst izlietās cilvēku asinis. Šī mīlestība ir sliktāka par pašu ienaidu, kas valda pasaulē, – jo naidis piespiež būt uzmanīgam un bēgt no ienaidnieka tīkliem, bet miesīgā mīlestība piespiež brīvprātīgi doties bezdibeni.

Vai vēlaties zināt šķīstas, kristīgas mīlestības raksturu? – To nav iespējams labāk attēlot, kā tā ir attēlota svētā apustuļa Pāvila rakstos. *Mīlestība*, – viņš saka, – *ir lēnprātīga, mīlestība ir laipna: tā neskauž: mīlestība nelielās, tā nav uzpūtīga, neizturas piedauzīgi nemeklē savu labumu, neskaistas, nepiemin ļaunu, nepriecājas par netaisnību, bet priecājas par patiesību: aplāj visu, tā tic visu, tā cer visu, tā panes visu, mīlestība nekad nebeidzas* (1. Kor. 13: 4-8).

Acīmredzot tādas mīlestības nav pasaulē. Mēs visi bijām radīti šai svētajai mīlestībai un mums tā kādreiz arī piederēja, bet mēs nemācējām to saglabāt. Atnāca ļaunais gars un ar savu velnišķīgo elpu saduļķoja mīlestības plūsmu mūsu sirdī. No tā laika mēs esam ienaidā ar visu pasauli un paši ar sevi. Patiešām, ko tagad ir vērts mūsu mīlestība? Tā lielākoties ir slēpts naidis savā būtībā. Ja mēs mīlam Pašu Dievu, tad tāpēc, ka Viņš ir visvarens, un mēs baidāmies krist Viņa taisnās tiesas rokās, jeb tikt pakļautiem Viņa dusmām un saņemt mūžīgās mokas. Atņemiet elles liesmas, un daudziem apdzisīs mīlestība pret Pašu Dievu. Kas tad tā ir par mīlestību, kurai nepieciešams aizdegties no elles liesmām? – Ja mēs mīlam tuvākos, tad tāpēc, ka viņi kalpo mūsu labumam un labsajūtai, tādēļ ka viņi kalpo kā nepieciešamais līdzeklis mūsu patmīlai, mūsu kaislībām un iegribām. Pretējā gadījumā mīlestības vietu mūsos tūlīt ieņem nepatika un ienaidis, naidis ar tiem un viņu vajāšana. Un kas tad galu galā sanāk no mīlestības pašiem pret sevi, kura acīmredzot ir tik bezgalīga un nemainīga? Iznāk tas, ka mēs visu dzīvi vergojam savām iekārēm un kaislībām, un beigās ejam bojā ar miesu un dvēseli. Tādēļ Dieva vārds neatrod mūsu labumam citu līdzekli kā nešķīstas mīlestības vietā ienīst pašiem sevi. Lūk, tāds ir mūsu mīlestības raksturs!

Izņemot šīs mīlestības dāvanas nelaimīgo pārvēršanos mūsos, mūsu sirdī vēl mīt cits, briesmīgs ļaunums – naida un ļaunuma gars. Lai kā mēs neslēptu šo atnācēju no bezdibeņa, tas nereti izpaužas daudzos citos veidos: atklātā un slēptā lepņībā, ar kuru nevērīgi nicinām sev līdzīgos un neciešam augstākus par sevi; pastāvīgā skaudībā par mūsu tuvāko cilvēku mazāko sasniegumu un talantu, īpaši kad tā nav mūsos pašos; kādā ļaunā priekā par ne tikai mums svešu cilvēku, bet par pašu tuvāko un mūsu draugu sarūgtinājumiem un neveiksmēm. Iedzimta ļaunuma liesma, kas perinās mūsos, kaut arī slēpjas gara dziļumos līdzīgi pazemes ugunij, nereti rada briesmīgus uzliesmojumus un satricinājumus, no kuriem drupās pārvēršas mājas, pilsētas un veselas valstis. Pie tam, kā jau pazemes ugunij, tai ir pastāvīga izeja caur mūsu lūpām, izverdot elles izdzimumus – lamas un nievājošus vārdus – *kā dūmus, kas paceļas no akas, kā liela cepļa dūmus, no kuriem aptumšojas saule un gaišs no akas dūmiem* (Jņ. atkl. 9:2). Kopā ar šiem izdzimumiem kā liesmojoši akmeņi no vulkāniem tiek izsviesti arī strīdi un lamas par visnenozīmīgākām un niecīgākām lietām – nesaskaņas un naidi tādu cilvēku starpā, kas saistīti ar visstiprākām draudzības saitēm. Visbeidzot, ugunīgas lavas veidā iztek nekaunīgi meli, acīmredzama nežēlība, vardarbība un slepkavības, īpaši savstarpēju strīdu un cīņu brīžos.

Lūkojoties uz cilvēcīgo pasauli no šīs puses, jūtot ap sevi ļaunuma un naida auksto elpu, saskatot paša sirdī nekad neizsīkstošu naida un viltības avotu, kurš tad neradīs nepieciešamību pacelt acis uz debesīm un kopā ar svēto Efrēmu saukt: *«Kungs un manas dzīvības Valdītāj, dāvini jel man, Savam kalpam, mīlestības garu!* Dāvā, lai netieku ierauts tajā patmīlas un skaudības straumē, kas pārņēmusi pasauli, lai spēju mīlēt visus, kurus Tu mīli, un mīlēt tā, kā Tu mīli, – ne ar to pasaulīgo mīlestību, kas visā meklē savu labumu, bet ar Tava mīļotā Dēla mīlestību, kas gatava atdot savu dzīvību par tuvāko, pat vairāk, – kura māk paciest visus tuvākā trūkumus un aizvainojumus, gatava piedot un mīlēt pati savus ienaidniekus!»

Taču gaidot un tādā veidā lūdzot šķīstas mīlestības uguni no augšienes, mēs paši, brāļi, nedrīkstam palikt bezdarbībā, mums ir jāsa-

gatavo savas dvēseles un sirdis kā lukturus tam, lai debesu uguns, nonākdama pār tām no Svētā Gara, varētu viegli tās iededzināt. Kādai tad ir jābūt šai gatavošanās? Tas ir stāvoklis pēc lūgšanas, – visvairāk pārdomās par Dieva mīlestību un par svētīgo savienību, ar kuru Kristū nesaraujami ir sasaistīti visi Ādama pēcteči.

Patiesībā Debesu Tēvs apņēm ar Savu mīlestību visus cilvēkus; Viņš apspīd ar Savu sauli vienādi gan taisnos, gan netaisnos; mēs saucamies un gribam būt Viņa bērni, – bet, ja patiesi saucamies, ja gribam būt bērni ne tikai vārdos, bet arī darbos, tad kā lai mēs ienīstam tos, kurus mīl mūsu kopīgais Tēvs?

Vienpiedzimušais Dieva Dēls, mūsu mīļotais Pestītājs, atnāca zemes virsū un nomira, lai visus glābtu. Viņa mīlestība pret nabaga grēciniekiem nevienu neatstumj – ne muitnieku, ne netiklos. Viņš no Krusta dāvāja piedošanu Saviem krustā sitējiem un lūdzās par viņiem. Mēs sevi apzināmies kā grēciniekus, vēlamies, lai mūsu grēki tiktu šķīstīt Viņa Asinīs, nosegti ar Viņa nopelniem. Bet, vai tiks sadzirdēta mūsu lūgšana par to, vai mums tiks dāvāta mūsu grēku piedošana, ja mēs nelīdzināsimies augstsirdībā un mīlestībā, kādu parādīja mūsu Pestītājs, neatlaidīsim saviem tuvākajiem parādus, kuri, salīdzinot ar mūsu parādiem, ir tik niecīgi?

Svētais Gars, ar Kuru mēs tikām apzīmēti kristību traukā un no Kura saņēmām mūžīgās dzīvības derību, uzspieda Savu dārgo un neizdzēšamo zīmi ne tikai vienīgi mums, ne tikai tiem, kuri pret mums ir laipni, bet uz visiem un ikkatru. Viņam ir vara no Saula radīt Pāvilu, no muitnieka – evaņģēlistu, no noziedznieka, kas karājas krustā, – paradīzes mantinieku. Vai mēs pēc tā spēsim skatīties uz jebkuru cilvēku kā uz atraidītu, liegsim savu mīlestību tādām, kam nav liegta Svētā Gara zīme un mīlestība?

Un uz ko tiecamies mēs? Iemantot Debesu Valstību, kurā nevar ieiet nekāds ļaunums un naidis. Tādēļ, ja arī kāds no mūsu tuviniekiem ar savu nešķīstību ir pelnījis mūsu dusmas, tad mums nevajag pret viņu izjust naidu dēļ mīlestības pret sevi, lai šis naidis kā aizliegta lieta netraucētu mums pašiem ieiet mīlestības un miera valstībā.

Ar līdzīgām pārdomām, brāļi, mums vajag sasildīt mūsu auksto sirdi, lai tā iemanto mīlestību pret tuvākajiem un tādā veidā sagatavojas debešķīgās mīlestības uguns saņemšanai no Paša Svētā Gara, cieši paturot prātā, – kamēr šī uguns nenonāks pār mums, mūsu dvēsele mīlestībā var iesilt, iedegties, un pat gailēt, bet tā nekad neradīs pati no sevis šķīstu, nemītīgu un nedziestošu Kristus mīlestības liesmu. Āmen.

DESMITĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA PIEKTĀS NEDĒĻAS PIEKTDIENĀ

*«Patiesi, Kungs un Kēniņ! Dod man
atzīt savus grēkus un nenosodīt savu tuvāko.
Jo Tu esi slavēts mūžīgi mūžos. Āmen.»*

Liekas, kas gan cilvēkam varētu būt vieglāks, kā saskatīt savas paša nepilnības un apgrēcību? Tomēr redzams, ka tas nav mūsu spēkos, bet gan tiek dota kā dāvana, un nebūt ne maza dāvana, ja jau to sev lūdz arī tāds liels askēts kā svētais Efrēms. Patiesi, šī dāvana nāk tikai no augšienes un tā visnotaļ ir vajadzīga visiem un ikvienam.

Visos mūsos ir kaut kāda neizprotama nepatika pret to, lai saskatītu savus pārkāpumus un grēkus. Varbūt tā ir zīme, ka grēks nav raksturīgs mūsu dabai, bet visādā ziņā mums tas ir ārkārtēji pazudinājošs: jo kā lai nodarbojos ar savas dzīves labošanu, ja nezinu, kas manī ir slikts un kādi ir mani grēki? Un diemžēl par to – par izzināšanu, cilvēks kā reiz rūpējas vismazāk. Te cilvēku atstāj pat viņa iedzimtā ziņkāre, tā kā būsiet spējīgi atrast lielu daudzumu ļaužu, kuri, līdzīgi Sālamānam, pārzināja visu no *ciedra līdz izapam*, bet ne reizi nav ieskatījušies pašī sevī pat tik lielā mērā, kā pēta kādu kukaini vai zālīti. Spriežot pēc tā, varētu pat padomāt, ka cilvēks sevi neieredz un tādēļ nemaz negrib zināt.

Tomēr viņš sevi mīl vairāk par visu un visā meklē tikai sevi, visu attiecina uz sevi, nepārtraukti nodarbojas ar sevi, bet pētīt savu raksturu un uzvedību, savu sirdi un sirdsapziņu, cilvēkam nav vēlēšanās. Šajā sakarā viņš ir gatavs nodarboties ar visu ko, tikai ne ar sevi

pašu. Gatavs dienas un nedēļas pavadīt pārskatot pašas nenožīmīgākās lietas, lai tikai nebūtu spiests sarunāties ar savu sirdsapziņu.

Patiešām, vai daudz mēs pavadām laiku, lai pārbaudītu savu sirdsapziņu pat pirms grēksūdzes, kad nepieciešams dot altāra svētkalpotājam atskaiti par mūsu uzvedību, paturot prātā, ka patiesībā – mūsu Pestītājam, un noklausīties spriedumu ar mūsu grēku atraiššanu vai nosodīšanu uz mūžību? Tas jau ir daudz, ja šai svarīgajai lietai veltām vairākas stundas. Bet cik gan stundu, dienu, nedēļu un mēnešu mēs veltām pašām nenožīmīgākajām lietām, kas nav svarīgas mūsu dvēselei un sirdsapziņai, – sīkiem mājtsaimniecības rēķiniem, kādas grāmatas vai senatnes pētīšanai, kāda izklaides plāna sastādīšanai, dzīvnieku pirkšanai vai pārdošanai?

Veltīgi Dieva vārds nemitīgi mums atgādina, ka mūsu dvēsele ir bezgala svarīgāka par ķermeni un, ja pazudināsim dvēseli, tad nekas nepalīdzēs, kaut arī mēs *būtu ieguvuši visu pasauli*; veltīgi priesteri un Baznīcas mācītāji mums atgādina, ka nevajadzētu atstāt bez ievērinības sirdī cirstās grēka brūces, ka tās, atstātas bez uzmanības, kļūs par neizdziedināmām un novedīs dvēseli līdz nāvei; veltīgi mūsu iekšējais cilvēks, pamests bez palīdzības, ik pa laikam paceļ galvu un ar saviem vaidiem mums atgādina, ka mūsos mīt nāve un pazudināšana, – mēs esam kurlī un akli pret visiem šiem atgādinājumiem un pamācībām. Uzmetot paviršu skatienu savas esības drūmajai aīnai, pielabojot tajā ik pa laikam kādas pārāk kroplīgas līnijas, tūdaļ paši to aizsedzam savam skatienam ar aizmirstības plīvuru. Kas gan pēc šī visa var mūs pamodināt no pazudinošās nejutības un neuzmanības pašiem pret sevi, ja Pats Kungs neatnāks pie mums un nepieskarsies mūsu sirdij ar savu visspēcīgo žēlastību?

Bet šo žēlastību vajag izlūgties dedzīgā lūgšanā, bez kuras tā, ja arī atnāks, tad neatradīs mūsos sev mājvietas. Tāpēc cilvēkam, kurš sācis sajūst nepieciešamību iepazīt savu nešķīstību un grēku, cik bieži vien iespējams ir jāvēršas ar lūgšanu pie Dieva un no dvēseles dziļumiem ir jāsauc: «*Kungs un Kēniņ, dāvā man spēku ieraudzīt paša trūkumus!*» Noņem no manām prāta acīm patmīlības plīvuru, lai redzu savas noziedzīgās rīcības visu dziļumu. Vērs Pats manas garīgās acis uz manu

sirdsapziņu, lai tās neaizslīd prom un mans skatiens neizšķīst lietās, kuras man ir svešas, kaut arī vilinošas! Jo kāda ir jēga, ja es zināšu visu, bet neiepazīšu pats sevi? Kāds labums no tā, ja es sasniegšu lielas lietas, par kurām brīnīsies pasaule, bet neizlabošu sevi mūžībai? Lai labāk paliek man nezināms viss, kas notiek pasaulē – kā ceļas un krīt valstības un varas –, bet lai nepaliek apslēpts tas, kas norisinās manā sirdī un sirdsapziņā, – kā pats krītu un kā man jāceļas no kritiena.»

Papildus pazudinošai neuzmanībai pret sevi un savu dvēseles stāvokli cilvēkā ir arī otra galējība – nelaimīga tieksme nosodīt savus tuvākos. Nerunājot jau par vājo dzimumu, kuram tenkošana par tuvākajiem nereti kļūst par valdošo kaislību. Taču arī paši vīri, no kuriem sagaidām pilnīgi pretējus piemērus, arī viņi kopā ar *vājako radījumu* (1. Pēt. 3:7) vergo šai slimībai. Un no kurienes šajā sakarā rodas tālredzība pašos tuvredzīgākajos prātos! No kurienes apķērība un smalka atskārta tajos, kas paši kūtrākie visos citos spriedumos! Galu galā, no kurienes pašiem slinkākajiem cilvēkiem rodas nenogurdināmība pētīt svešu cilvēku lietas un darbus!

Arī šeit neiztikt bez cilvēkiem raksturīgā dīvainā pretrunīguma. Dodiet varu šiem pašpasludinātajiem tiesnešiem un tenkotājiem tiesāt savu tuvāko grēkā krišanu atbilstoši likumam, – viņi drīz pazaudēs pacietību un jutīsies sava pienākuma apgrūtināti, parādīs nevērību tā izpildē, kas ir kaitīgi sabiedrības labumam. Bet ārpus pienākuma, mājās, tukšā sarunā šie ļaudis vienmēr būs gatavi nenogurstoši tiesāt un pārspriest visu pasauli.

Attiecībā uz tieksmi nosodīt tuvāko, pats tikums un netikums mūsos nerada gandrīz nekādu atšķirību. Dievbijīgam cilvēkam, piemēram, vispār neklājās nodarboties ne tikai ar nosodīšanu, bet vispār spriest par sava tuvākā grēkā krišanu: jo, kurš gan cits, kā tas, kas ir Dievā, labāk par citiem nezinās, ka *ar kādu tiesu jūs tiesājat, ar tādu jūs tapsit tiesāti* (Mt. 7:2). Bet vai daudzi no dievbijīgiem cilvēkiem ir pilnīgi brīvi no šīs nelaimīgās tieksmes pie katras iespējas nosodīt savu tuvāko?

Dažiem, tieši pretēji, dievbijība kalpo par it kā atzītām tiesībām saskatīt un norādīt uz *skabargu sava brāļa acī*. Tāpat ir arī ar atklāti

nešķīstīem un netikumīgiem cilvēkiem. Paša grēkiem un nešķīstībai vajadzētu uz visiem laikiem aizzīmogot viņu lūpas un likt skatīties projām. Bet viņi pirmie būs gatavi izkliegt pa visu pasauli to, ko pamaniš citos, pievienojot no pašu ļaunuma rezervēm to, kas pietrūkst citu rīcības ļaunumam.

Tā rezultātā nav jābrīnās, ja patiesi labs kristietis, jūtot savā kritušajā dabā līdzās citām tieksmi nosodīt savu tuvāko un redzot nespēju pašam atturēt savu mēli no ļauna runāšanas, vēršas ar lūgšanu pie Dieva, lai tiktu dāvāta žēlastība – *«atzīt savus noziegumus un nenosodīt savu tuvāko!»* Pietiek, ak, Kungs, manis paša grēku un iekšējo ievainojumu, kuri vēl nav atklāti, aplūkoti, apskatīti, un paliek bez dziedināšanas, un dienu no dienas kļūst dziļāki un neārstējamāki. Bet par svešiem grēkiem, kuru darītāji man ir sveši, – kāda man daļa? Viņiem ir savs tiesnesis un tanī pašā laikā ārsts – Tava patiesība un Tava mīlestība. Vai viņi nostājas uz savām kājām? Tavā, sava Kunga priekšā, tie nostājas. Vai viņi krīt? Tavā, sava Kunga priekšā, tie krīt. Un Tavos spēkos ir viņus vienmēr piecelt. Cik gan grēcinieku caur grēknožēlu ir kļuvuši par svētiem cilvēkiem!

Varbūt arī manis apspriežamie jau ir piecēlušies no grēka, sen ir sākuši savu grēknožēlu un ir attaisnoti Tavā žēlastībā, bet es turpinu viņus vajāt ar savām ļaunajām domām, runām un līdzīgi velnam viņus, nu jau nevainīgus un Tevis attaisnotus, apmeloju! Lai mani no tā pasargā Tava žēlastība un tuvākā nosodīšanas vietā dāvā man redzēt savus noziegumus, redzēt ne ar sveša skatītāja auksto skatienam, bet kā uzlūko savu nabadzību, savas rētas, savu paša nāvi; redzēt un raudāt par redzēto, redzēt un ārstēt dvēseles trūdēšanu, redzēt un lietot visus līdzekļus, lai nekristu jaunos grēkos un jaunā postā!

Ja kāds pēc šī jautātu – kāds ir drošākais līdzeklis tam, lai ar Dieva žēlastības palīdzību pieradinātu sevi saskatīt savus noziegumus, – tad tādām teiksim, ka labākais līdzeklis sevi piespiest uz to (ar nolūku sakām – **piespiest**, jo bez piespiešanas katra laba lieta, jo vairāk šī, nekad nepiepildīsies) slēpjas tajā, lai noteiktu konkrētu, kaut neilgu, laiku savu rīcību un jūtu izmeklēšanai, un lai šis laiks netiktu vairs izmantots nekam citam.

Tādā veidā mēs sev radīsim nepieciešamību nodarboties pašiem ar sevi; bet nodarbojoties pastāvīgi, ja ne uzreiz, tad ar laiku, bet noteikti izpratīsim, kādi mēs esam, kāda ir mūsos valdošā kaislība, ar ko slimo mūsu prāts un sirds. Šis padoms var likties neizpildāms tiem, kuru varā nav rīkoties ar savu laiku. Bet, pirmkārt, nav cilvēka, kuram vispār nebūtu sava laika, un to viņu arī daudz nevajag. Otrkārt, ja nevari rīkoties ar laiku, tad rīkojies ar domām – to neviens tev nevar atņemt. Tu, piemēram, esi kalps, tev katru stundu jābūt gatavam izpildīt sava kunga pavēles, bet, izpildot tās, tev ir ne mazums iespēju pievērst savas domas sev pašam, savai dzīvei, saviem grēkiem. Ar šo svēto nodarbi tev pat aizpildītos daudzie tukšie laika sprīži, kuros tu nezini, ko darīt, garlaicojies, nododies tukšai runāšanai vai kam ļaunākam.

No otras puses, kā lai pieradina sevi nenosodīt savu tuvāko, proti, jebkuru cilvēku? Pirmkārt, vienmēr skaties uz sagrēkojošo tuvāko kā uz slimu: tādēļ, ka grēks patiešām ir slimība, ļaunākā no visām slimībām. Uzlūkojot šādi, nosodīšanas kaislība noteikti kļūs vēsāka un izdzisīs. Vai tad mēs nosodām slimnieku, lai kas viņš arī nebūtu? Nē, – mēs pret viņu jūtam neapzinātu līdzjūtību. Otrkārt, ieraugot tuvākajā jebko sliktu vai dzirdot par to, jāuzliek sev par pienākumu tūdaļ domās palūgties par viņu. To ikvienam un vienmēr ir visnotaļ viegli izdarīt. Un, starp citu, tas ir spēcīgākais līdzeklis pret nosodīšanas garu, kurš necieš lūgšanu un bēg no tās. Kad mēs tādā veidā paši savu spēku robežās pildīsim savu pienākumu, radināsim sevi pie tā, lai raudzītos uz saviem kritieniem, nevis uz tuvākā grēkiem, tad Dievs dāvās mums Savu žēlastību, ar kuru mums būs iespējams sasniegt to kāroto stāvokli, kurā pazīst tikai savus grēkus un sevi pašu, un nezina, vai pasaulē ir kaut viens līdzīgs grēcinieks. Āmen.

VIENPADSMITĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA SESTĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ

Brāļi, esam pabeiguši svētā Efrēma lūgšanu. Noslēdzas arī mūsu sarunas par to. Vai tiešām kopā ar tām izbeigsies arī lūgšanu un sarunu gars? – Lai tā nenotiek! – Jo, ja tā, tad veltīgs šeit pavadītais laiks, veltīgi tad arī mēs nācām jūsu priekšā un dalījāmies savās domās un vārdos; veltīgi arī jūs pulcējāties tik lielā skaitā, stāvējāt ne mazums laika tādā šaurībā, klausoties šīs pamācības un sekojot mums ar saviem skatieniem un domām. Bet, ja tas, ko mēs redzējām jūsos svētā Gavēņa laikā, var kalpot par nākamības ķīlu, tad mēs esam guvuši iepriecinošu cerību. Jo, kas bija tas, ko mēs redzējām? Pastāvīgu, uzcītīgu attieksmi pret Svēto Baznīcu un klausīšanos pamācībās; redzējām dziļu godbijību pret svētām lietām un uzmanību pret savu glābšanu; pieminot grēkus, dzirdējām biežas nopūtas, ne reizi vien bijām pat liecinieki jūsu asarām. Vai ir iespējams, ka viss minētais izkaisītos un pazustu, neatstājot nekādas pēdas? Ne jau mūsu ieguldīto pūlu šajā visā mums būtu bijis žēl, brāļi. Vai mēs daudz pūlējāmies, un vai tamlīdzīgs darbs neatalgo pats sevi? Nē, mums tādā gadījumā būtu žēl jūs un jūsu dvēseļu. Jo, ja iešana baznīcā un pamācību klausīšanās, kura turpinājās tik ilgu laiku, neatstātu nekādas pēdas mūsu tikumos un dzīvē, tas nozīmētu, ka mūsu sirdis ir līdzīgas akmeņiem, uz kuriem, lai ko arī sētu, nesagaidīsi nekādus augļus, uz kuriem, ja kas arī uzdīgst, tad, esot bez dziļām saknēm, drīz pēc tam nokalst, nenesot augļus. Tas nozīmētu, ka mēs atrodamies dziļā aklumā un nežēlīgi mānām paši sevi: jo, kad iestājas gavēņa laiks, mēs norimstam mūsu ļaunumā, atmetam izpatikšanu miesai un vergoša-

nu kaislībām, vēršamies atklāti pie Dieva; bet, kad paies gavēnis un no jauna atklāsies pasaule ar tās indes dzeloni, tad skrienam pie šī ie-
naidnieka, dzeram līdz galam mums pasniegto indi, atdodam viņam par upuri to, ko paspējām pirms tam iemantot kā labu.

Kādu gan augli, jūs jautāsiet, tu prasi no mums, un ko tu vēlies, lai mūsos rada tavas sarunas? Ne mūsu sarunas, mīļotie. Ja mēs pa-
ļautos tikai uz savu vārdu un savu prātu, tad nekad neuzdrošinā-
tos jūsu priekšā atvērt savas lūpas. Bet mēs esam pārliecināti, ka ar
mums šajā vietā vienmēr neredzami ir Tas, Kurš mūs, necienīgos,
ir izraudzījis kalpošanai un uzticējis mums *salīdzināšanas vārdu* (2.
Kor. 5:19), Kurš dāvā, kad tas ir nepieciešams, vārdus un gudrību
pašiem klusākajiem, Kurš ar Savu vārdu var no akmens radīt bērņus
Ābrahamam un no paša cietsirdīgākā grēcinieka izveidot goda trau-
ku. Mūsos ir pārliecība, ka tad, kad mēs veicam Kristus Labās vēsts
sludināšanas svētdarbību un ar saviem vārdiem pasludinām to jūsu
dzirdei, tad tanī pat laikā jūsu sirdīs darbojas Svētā Gara žēlastība,
Tā Padomdevēja, Kurš mums visiem ir kopīgs un Kurš ar zvejnieku
un muitnieku starpniecību no tumsas atgriezta gaismā, no sātana val-
dījuma pieveda pie Dieva – veselu visumu, Kurš var skart ne tikai
pašu nocietinātāko sirdi, bet arī dot jaunu sirdi – šķīstu un svētu. Ja
mums ir doti tik diženi un vareni darītāji, kādēļ gan nesagaidīt pašus
atgriešanās brīnumus? – Patiešām, vai Dieva roka ir kļuvusi vājā-
ka? Vai Glābējam nav palikušas mums paredzētas šķīstījošās asinis,
bet Garam – apskaidrojošā uguns? Neiedomājieties jel, ka jums nav
pienākums ne uz ko augstāku tādēļ, ka klausījāties cilvēkā, sev lī-
dzīgā. Ja šis cilvēks arī būtu tālu no pilnības, būtu pats pēdējais no
grēciniekiem, – bet viņš jums vēstīja Kunga vārdā, vēstīja ne no
sevis, bet jūsu Glābēja vārdā. Līdz ar viņu jūsos darbojās pats pa-
tiesības un žēlastības Gars. Un atstāt sevī novārtā tādu darbošanos
– nozīmē aizmirst par savas dvēseles pestīšanu.

Šo gan neaizmirstiet, mīļotie! Neesiet līdzīgi cilvēkam, kurš, ie-
lūkojies spogulī, un ieraudzījis savu seju un tumšus traipus uz tās, tā
vietā, lai tūdaļ nomazgātos, aiziet un aizmirst to, ko redzējis, un kas
viņam būtu bijis jāizdara.

Teiksim vēl tiešāk. Jūsu priekšā atbilstoši mūsu spējām ir attēloti netikumi, kuri izkropļo mūsu dvēseli un no kuriem kristietim tādēļ vajag visādi vairīties. Attēloti arī tikumi, kuri var izgreznot visu mūsu būtību un kurus vajag iegūt, lai ko tas arī nemaksātu, un glabāt līdz dzīves beigām. Tas nav iespējams, ka ne tikai mūsu sacītais vārds, bet arī jūsu sirdsapziņa jums neteiktu, ka jūsos, tāpat kā citos cilvēkos, ir šie netikumi, un ne mazums nepilnību šajos tikumos. Vai nevajadzētu pēc visa tā, – ja mēs neuzskatām par neko gan netikumus, gan tikumus, – darīt visu iespējamo, lai izskaustu sevī pirmos un audzētu pēdējos? Un tā, kurš līdz šim mīlēja runāt tukšu un lādēties, lai iemācās no šī brīža izsvērt savu sacīto un uzlikt lūpām slēdzeni. Kurš mīlēja nodoties slinkumam un tērēja dārgo laiku izpriecās, lai atrod lietderīgu, savam stāvoklim un spējām atbilstošu nodarbošanos. Kurš akli aizrāvās ar varaskāres sapņiem, lai iemīl pazemību un pārstāj dzīties pēc pasaulīgās slavas rēga. Kurš pieradis dzīvē sastopamos kārdinājumus pieņemt ar kurnēšanu un sūkstīšanos par savu likteni, lai turpmāk tos uzņem ar paļaušanos Dieva gribai, kā dziedināšanu dvēselei. Kurš attiecībās ar citiem bija skarbs, nežēlīgs un mīlestību neizrādošs, lai pieņem izturēšanās un rīcības pretējo veidu. Kurš neuzlūkoja savus grēkus un mīlēja raudzīties uz svešu trūkumiem, lai pārstāj redzēt skabargu brāļa aci un lai iemācās izvilkat baļķi no paša acs.

Kad mūsos parādīsies šāda izmaiņa, tad varēs teikt, ka īstais svētais gavēnis mums pagājis ne bez labuma, ka mēs ne veltīgi apmeklējām baznīcu, ne velti klausījāmies pamācības. Tad arī mēs pateiksimies Kungam, ka Viņa žēlastība darīja mūs cienīgus kalpot jūsu pestīšanas lietā. Bet kamēr tas nenotiks, tad arī, pabeidzot šo lietu, mēs ar jums vēl stāvam krustcelēs starp veiksmi un neveiksmi, starp zaudējumu un ieguvumu. Bez šaubām, šajās krustcelēs stāv arī gaišie tikumu gari un tumšie netikumu gari, un gaida tagad, kuram no viņiem mēs pievērsīsim savu seju, kura pēdās mēs iesim. Tāpēc neliksim viņiem, brāļi, neizpratnē ilgi uz mums raudzīties. Kādēļ vilcināties? Par ko šaubīties? Sekosim Dieva Eņģeļiem tikumu izrotātā ceļā uz Dieva Valstību tā, lai, esot ap mums un pavadot

mūs visas mūsu dzīves laikā, viņi atrastos pie mums arī brīdī, kad dvēsele šķirsies no miesas, un pavadītu mūs svētīgajā Ābrahāma klēpī (Lk. 16). Novērsīsimies reiz un uz visiem laikiem no grēka un netikumu tumšajiem eņģeļiem, izraidīsim ar nožēlu un grēksūdzi no savas dvēseles un sirds visu, kas no tumšajiem eņģeļiem aizlienēts, visu Dievam netīkamo un dvēseli postošo, lai pretējā gadījumā viņi nenostātos pie mūsu nāves gultas un neaizvilktu mūsu nabaga dvēseli kā savu īpašumu pazušanai elles dziļumos.

Kungs, Kas devis mūsu nespēkam spēku pasludināt jums patiesības un taisnības ceļu, lai dāvā arī jums gribu un spēku nostāties uz šī ceļa ar drošu prātu un staigāt pa to neklūpot. Nepārstāsim par to lūgt Viņa labestību vienmēr, kamēr neizsīks vārdi uz mūsu lūpām. Āmen.

SATURS

PIRMĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA PIRMĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ.....	3 lpp.
OTRĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA PIRMĀS NEDĒĻAS PIEKTDIENĀ.....	8 lpp.
TREŠĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA OTRĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ.....	13 lpp.
CETURTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA OTRĀS NEDĒĻAS PIEKTDIENĀ.....	20 lpp.
PIEKTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA TREŠĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ.....	26 lpp.
SESTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA TREŠĀS NEDĒĻAS PIEKTDIENĀ.....	31 lpp.
SEPTĪTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA CETURTĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ.....	36 lpp.
ASTOTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA CETURTĀS NEDĒĻAS PIEKTDIENĀ.....	41 lpp.
DEVĪTĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA PIEKTĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ.....	45 lpp.
DESMITĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA PIEKTĀS NEDĒĻAS PIEKTDIENĀ.....	50 lpp.
VIENPADSMITĀ PAMĀCĪBA LIELĀ GAVĒŅA SESTĀS NEDĒĻAS TREŠDIENĀ.....	55 lpp.

